

delegatska tribuna

8. ŠTEVILKA

V. LETO

GLASILO SKUPŠČINE OBČINE IN SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI OBČINE LJUBLJANA MOSTE-POLJE

SKUPŠČINA OBČINE
LJUBLJANA MOSTE-POLJE
IZVRŠNI SVET

**OCENA IZVAJANJA SREDNJEROČNEGA
DRUŽBENEGA NAČRTA
OBČINE LJUBLJANA MOSTE-POLJE
ZA OBDOBJE 1976—1980**

in

**SMERNICE ZA PRIPRAVO DRUŽBENEGA
NAČRTA
OBČINE LJUBLJANA MOSTE-POLJE
ZA OBDOBJE 1981—1985**

junij 1979

I. GLOBALNA OCENA IZVAJANJA SREDNJEROČNEGA DRUŽBENEGA NAČRTA ZA OBDOBJE 1976 – 1978

1. Samoupravna organiziranost delavcev v združenem delu
2. Izvajanje sistema samoupravnega družbenega planiranja
3. Globalna ocena ekonomskega razvoja
4. Zaposlovanje
5. Izvajanje kadrovske politike
6. Demografska gibanja
7. Družbene dejavnosti
8. Urejanje prostora in varstvo okolja
9. Predlogi in ukrepi izvršnega sveta

II. OCENA IZVAJANJA DRUŽBENEGA NAČRTA OBČINE ZA OBDOBJE 1976–1980 PO DEJAVNOSTIH

1. GOSPODARSTVO

Industrija
Gradbeništvo
Promet
Obrt
Gostinstvo
Trgovina
Kmetijstvo
Gozdarstvo

2. UREJANJE PROSTORA

3. KOMUNALNO GOSPODARSTVO IN CESTE

4. STANOVANJSKO GOSPODARSTVO

5. DRUŽBENE DEJAVNOSTI

6. SPLOŠNI LJUDSKI ODPOR IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

III. KLJUČNI PROBLEMI V DOSEDANJEM RAZVOJU

Na področju ekonomskega razvoja
Na področju socialnega razvoja
Na področju prostorskega razvoja
Na področju komunalnega gospodarstva

SMERNICE ZA PRIPRAVO DRUŽBENEGA NAČRTA OBČINE LJUBLJANA MOSTE-POLJE ZA OBDOBJE 1981 – 1985

I. GLOBALNE USMERITVE DRUŽBENO-EKONOMSKEGA RAZVOJA

Na področju ekonomskega razvoja
Na področju kadrovske politike
Na področju prostorskega razvoja
Na področju komunalnega gospodarstva
Na področju ljudske obrambe

II. MOŽNOSTI DRUŽBENO-EKONOMSKEGA RAZVOJA

MOŽNOSTI PROSTORSKEGA RAZVOJA

Površine za stanovanjsko gradnjo
Površine za industrijsko gradnjo
Površine za športne in rekreacijske dejavnosti
Kmetijske in gozdne površine

MOŽNOSTI EKONOMSKEGA RAZVOJA

III. USMERITVE RAZVOJA PO PODROČJIH

1. GOSPODARSTVO

Industrija
Gradbeništvo
Promet
Trgovina
Gostinstvo in turizem
Obrt

Kmetijstvo in gozdarstvo

2. PROSTOR IN VARSTVO OKOLJA

Stanovanjske površine
Proizvodne in komunalne površine
Športne, rekreacijske površine
Varstvo naravnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter spomenikov NOB

3. KOMUNALNO GOSPODARSTVO

Vodovod
Kanalizacija
Oskrba z energijo
Ceste in mostovi
Mestni potniški promet
Mirujoči promet
Varstvo vode in vodotokov
Pokopališča in pogrebne storitve
Parki in gozdovi
Javna razsvetljava
Javna higiena in čistoča

4. STANOVANJSKO GOSPODARSTVO

5. DRUŽBENE DEJAVNOSTI

Otroško varstvo
Socialno skrbstvo
Socialno varstvo
Zdravstvo
Osnovno šolstvo
Usmerjeno izobraževanje
Kulturno izobraževanje
Kultura
Telesna kultura
Zaposlovanje

UVOD

Na podlagi zveznega zakona o temeljih sistema družbenega planiranja in statuta občine je skupščina občine na seji dne 17. oktobra 1978 sprejela odlok o obvezni pripravi družbenega plana občine Ljubljana Moste-Polje za obdobje 1981-1985.

Predložene smernice za pripravljane družbenega plana občine za obdobje 1981-1985 predstavljajo prvo fazo priprav za izdelavo planskih dokumentov za naslednje srednjeročno obdobje, ki jih morajo vsi nosilci planiranja sprejeti do konca leta 1980.

Smernice opredeljujejo skupne cilje in usmeritve družbenega razvoja, njihova izhodišča pa izhajajo iz družbenopolitičnih usmeritev, ob upoštevanju dosedanjega razvoja občine ter ocenjenih možnosti in pogojev za bodoči razvoj. Zato je skupščini občine sočasno predložena v obravnavo tudi „Ocena izvajanja srednjeročnega družbenega načrta občine Ljubljana Moste-Polje za obdobje 1976-1980“ z izpostavljenimi ključnim problemi, ki se pojavljajo ob izteku srednjeročnega obdobja 1976-1980.

Temeljno izhodišče in dolgoročni cilj vseh razvojnih usmeritev je povečanje materialne osnove in skrb za izboljšanje delovnih in življenjskih razmer delovnega človeka in občana kot pogoja za razvoj njegove vsestranske osebnosti in usposobljenosti za delo in samoupravljanje.

Po sebnega pomena za našo občino je izenačevanje družbeno-ekonomskega položaja vseh delovnih ljudi in občanov tako v mestu Ljubljani, kot v sleherni krajevni skupnosti naše občine.

Območje petih ljubljanskih občin predstavlja zaokroženo družbenoekonomsko celoto in zato obravnavamo smernice mesta Ljubljane in občine kot enotno gradivo. Cilji in naloge, ki so skupnega pomena tako za Ljubljano kot občino, so izpostavljeni le v smernicah mesta in se v smernicah občine ne ponavljajo. Smernice občine pa izpostavljajo le tiste cilje in naloge, ki so specifične za občino, predvsem pa služijo nosilcem planiranja kot informacija o razvojnih možnostih in elementih, ki se bodo usklajevali med nosilci planiranja.

Izvršni svet daje v razpravo gradiva:

- Ocena izvajanja srednjeročnega družbenega načrta občine Ljubljana Moste-Polje za obdobje 1976-1980

- Smernice za pripravo družbenega načrta občine Ljubljana Moste-Polje za obdobje 1981-1985

z namenom, da na osnovi pripomb izoblikuje predlog smernic, ki ga bo obravnavala in sprejela skupščina občine na seji predvidoma 19. julija 1979.

Na podlagi dogovora o republiki in mestu predlaga izvršni svet sprejem smernic v enofaznem postopku.

Vse pripombe zbira izvršni svet skupščine občine do 16. julija 1979. Zbrane pripombe bo izvršni svet predložil v obravnavo na seji skupščine občine predvidoma 19. 7. 1979. Na seji skupščine občine delegacije posredujejo pripombe k predlogu smernic v obliki amandmajev.

IZVRŠNI SVET

**OCENA IZVAJANJA SREDNJEROČNEGA
DRUŽBENEGA NAČRTA OBČINE
LJUBLJANA MOSTE-POLJE
ZA OBDOBJE 1976—1980**

Občina Ljubljana Moste-Polje obsega 15 tisoč hektarov površine ali 17 % celotne površine mesta Ljubljane. Občina ima sedemnajst krajevnih skupnosti s skupno šestdesetimi naselji. Od skupnega števila prebivalcev v mestu Ljubljani jih je v občini 20 % (oz. 61.222 na dan 30. 6. 1978), to pa pomeni ob upoštevanju deleža površine, da je tu gostota prebivalstva nekoliko višja kot v povprečju v mestu Ljubljana.

Po deležu zaposlenih je občina Ljubljana Moste-Polje na četrtem mestu, po deležu družbenega proizvoda prav tako na četrtem mestu, po družbenem proizvodu na zaposlenega pa na prvem mestu v Ljubljani (po podatkih za leto 1977).

I. GLOBALNA OCENA IZVAJANJA SREDNJEROČNEGA DRUŽBENEGA NAČRTA ZA OBDOBJE 1976—1980

1. Samoupravna organiziranost delavcev v združenem delu

Leta 1976 je na območju občine Ljubljana Moste-Polje poslovalo 77 organizacij združenega dela od tega ena sestavljena organizacija združenega dela, 28 enovitih delovnih organizacij, 10 delovnih organizacij z osemindvajsetimi TOZD-i in 20 TOZD, ki so imele sedež delovne organizacije izven ljubljanske občine. Danes po intenzivni družbeni aktivnosti v uvajanju Zakona o združenem delu oz. novih družbenoekonomskih odnosov posluje na območju občine 109 organizacij združenega dela, od tega ena sestavljena organizacija združenega dela, 31 enovitih delovnih organizacij, 14 delovnih organizacij z 39 TOZD in 14 delovnimi skupnostmi skupnih služb ter 24 TOZD, ki imajo sedež delovne organizacije izven občine. Pri uveljavljanju samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov znotraj temeljnih samoupravnih skupnosti je storjen kvaliteten napredek, manj pa to velja za odnose pri povezovanju navzven. Proces združevanja dela in sredstev na temelju dohodkovnih odnosov ter proces svobodne menjave dela se razvija prepočasi. Prav tako ugotavljamo, da se ni zadovoljivo izvajal Zakon o temeljnih sistema družbenega planiranja in družbenem planu Ju goslarije in veliko organizacij še danes nima sprejetih samoupravnih sporazumov o osnovah srednjeročnega programa razvoja in srednjeročnih programov razvoja.

2. Izvajanje sistema samoupravnega družbenega planiranja

Ugotavljamo, da se pri izvajanju sistema samoupravnega družbenega planiranja še ni dovolj uveljavilo usklajevanje razvojnih interesov na osnovi samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja med posameznimi nosilci planiranja tako v organizacijah združenega dela v gospodarstvu, v družbenih dejavnostih kot v samoupravnih interesnih skupnostih, krajevnih skupnostih in družbenopolitičnih skupnostih. Zato je za uspešnost izvajanja sistema samoupravnega družbenega planiranja v naslednjem srednjeročnem obdobju potrebno zagotoviti izpolnjevanje načel sočasnega in srečevalnega planiranja.

3. Globalna ocena ekonomskega razvoja

Planirani in dejansko doseženi globalni kazalci razvoja v letih 1976—1978

	Planirane povprečne stopnje rasti za obdobje 1976—1980 v %	Povprečno dosežene stopnje rasti v letih 1976—1978 v %
Realni družbeni proizvod	6,5	6,9
Zaposleni	2	3,5
Produktivnost dela	4,4	3,3

Družbeni proizvod

V srednjeročnem družbenem načrtu občine za obdobje 1976—1980 smo planirali povprečno stopnjo rasti realnega družbenega proizvoda 6,5 %. Kljub velikim nihanjem v treh letih (1976 izrazita stagnacija gospodarstva, leta 1977 ekspanzija in leta 1978 umiritev gospodarske rasti) ocenjujemo, da smo v globalu dosegli načrtovano stopnjo rasti družbenega proizvoda, vendar ta rast ni bila dosežena na kvalitetnih osnovah kot smo se dogovorili v družbenem načrtu občine (rasti produktivnosti in prestrukturiranju gospodarstva) ampak predvsem na osnovi ekstenzivnega zaposlovanja. Po višini družbenega proizvoda je bila leta 1977 občina šele četrta med petimi ljubljanskimi občinami vendar je po družbenem proizvodu na zaposlenega prva v Ljubljani, kljub temu je glede na visok prirast prebivalstva po družbenem proizvodu na prebivalca šele tretja.

Produktivnost

V srednjeročnem družbenem planu občine za obdobje 1976—1980 smo načrtovali povprečno stopnjo rasti produktivnosti 4,4 %. Vendar ugotavljamo, da v treh letih planirane stopnje produktivnosti nismo dosegli (povprečna realizirana letna stopnja produktivnosti je bila 3,3 %) in je verjetno tudi v letu 1979 ne bomo mogli nadoknaditi.

Vzroki nedoseganja planirane stopnje rasti produktivnosti so v ekstenzivnem zaposlovanju, v nizki kvalifikacijski strukturi zaposlenih, ter v kasnitvi investicij v nove zmogljivosti, modernizacije in rekonstrukcije.

Delitev družbenega proizvoda

V družbenem načrtu občine za srednjeročno obdobje 1976—1980 smo opredelili, da bodo zaradi krepitev materialne osnove dela vse druge oblike porabe razen investicijske rastle počasneje ali največ skladno z rastjo družbenega proizvoda. Vendar smo v vseh letih srednjeročnega obdobja v delitvi družbenega proizvoda na del za osebno in skupno porabo v TOZD, na del za splošno in skupno porabo ter del za razširjeno reprodukcijo ugotavljali negativne tendence.

Delitev družbenega proizvoda v korist osebne porabe in v začetku planskega obdobja tudi skupne in splošne porabe je vplivala na poslabšanje akumulativne in reproduktivne sposobnosti, ki sta se od leta 1975 znižali za 23 % oz. 17 %. V letu 1978 se je skupna in splošna poraba umirila in je bil delež sredstev za reprodukcijo v družbenem proizvodu (28 %) na zadovoljivi višini. Vendar v gospodarstvu občine po izločitvi sredstev za kreditiranje hitrejšega razvoja manj razvitih področij in kreditiranje izgradnje infrastrukture ostane po oceni manj kot 40 % vseh sredstev namenjenih za reprodukcijo.

Osnovna sredstva in investicije

V gospodarstvu občine v celoti ugotavljamo visoko stopnjo odpisanosti osnovnih sredstev. Leta 1975 je bila stopnja odpisanosti 53 % do leta 1978 se je nekoliko povišala in sicer na 55 %. Še višja pa je stopnja odpisanosti delovnih priprav, ki je kar 70 %. Te stopnje kažejo na močno iztrošenost strojne opreme in veliko potrebo po modernizaciji in rekonstrukciji.

Investicijska dejavnost v tem srednjeročnem obdobju stanja zastarelosti osnovnih sredstev ni popravila, saj ugotavljamo u padanje investiranja.

Z dosedaj realiziranimi investicijami investitorji niso v celoti dosegli ciljev, za katere smo se dogovorili v Dogovoru o temeljnih družbenega načrta občine Ljubljana Moste-Polje za obdobje 1976—1980: nismo vselej vlagali v kapitalno intenzivne in kvalitetnejše industrije (kar kaže že visoka stopnja porasta zaposlenih), vlaganja v modernizacijo obstoječe proizvodnje niso doprinesla k planiranemu povečanju produktivnosti in zmanjšanju zaposlovanja, najmanj pa smo z investiranjem dosegli cilj nadomeščanja uvoza in vključevanja v mednarodno menjavo.

Nekatere investicije, ki smo jih načrtovali v srednjeročnem družbenem načrtu občine bodo realizirane z zakasnitvami ali pa bodo delno prenešene v naslednje srednjeročno obdobje.

Z družbenim načrtom občine za obdobje 1976—1980 smo se obvezali, da bomo z investicijsko politiko zagotavljali večje naložbe, predvsem v področje družbenih dejavnosti. Predvidevali smo povečanje deleža investicij za družbene dejavnosti v skupnih investicijah od 6,2 % v obdobju 1964—1973 na delež 12,5 %. Kljub realizirani letni stopnji porasta prebivalcev 5,3 % investiranje v družbene dejavnosti ni porastlo.

Ker pa so investicije v celoti upadle, so investicije v družbene dejavnosti sicer dosegle planirani delež 12,8 %, to pa seveda ne pomeni realizacije predvidenega obsega investicij.

Gibanje v zunanjetrgovinski menjavi

Glede na planirano povečanje izvoza (za 80 % v letih 1976–1980) in manjše povečanje uvoza (za 47 % v letih 1976–1980) smo v srednjeročnem družbenem načrtu občine planirali, da se bo razmerje med izvozom in uvozom do leta 1980 popravilo na 1:1,5. Vendar tega cilja v prvih treh letih nismo dosegli in ga verjetno tudi v letu 1979 ne bomo mogli doseči. Razmerje med izvozom in uvozom še vedno ostaja 1:2. Gospodarstvo ni doseglo planiranega deleža 15,5 % izvoza v družbenem proizvodu občine – za leto 1978 je ta delež znašal samo 9,3 %. S srednjeročnim družbenim načrtom občine predviden znesek izvoza je bil v letu 1978 presežen za 13 % vendar se je hkrati še hitreje povečal tudi uvoz (plan presega za 20 %), tako da se razmerje med uvozom in izvozom ni bistveno spremenilo.

Razmere v strukturi uvoza se niso spremenile, še vedno uvažamo največ repromateriala, surovin in rezervnih delov za tekoče vzdrževanje (88 %). Največ še vedno uvažamo iz zahodnih držav (80 %). Izvažamo pa največ v zahodne države (62 %), manj v vzhodne države (20 %) in v države v razvoju (18 %). Izvažamo največ blaga široke potrošnje 30 % in repromateriala, surovin ter rezervnih delov za tekoče vzdrževanje (30 %).

4. Zaposlovanje

V srednjeročnem družbenem načrtu občine smo se dogovorili, da bo število zaposlenih delavcev rastle letno s povprečno stopnjo 2 %. Vendar ugotavljamo, da je bila ta stopnja v letih 1976–1978 presežena – dosežena je bila povprečna letna stopnja 3,5 %. Ekstenzivno zaposlovanje in slaba kvalifikacijska struktura je eden od vzrokov za nedoseganje predvidene stopnje produktivnosti.

Negospodarstvo je v letih 1970 do 1978 povečalo delež zaposlenih od 7,7 % na 9,9 %, v kvalifikacijski strukturi zaposlenih pa je razmeroma velik delež delavcev z največ osnovno šolo (36,5 %) in delavcev s srednjo (25,1 %).

Kvalifikacijska struktura zaposlenih se v povprečju za gospodarstvo ni bistveno spremenila, malenkostno se je dvignil delež delavcev z največ osnovno šolo (52 %). V letu 78 je padel delež delavcev s poklicno šolo, za malenkost je narasel delež delavcev s srednjo ter delež delavcev z višjo ali visoko šolo. V industriji se je kvalifikacijska struktura zaposlenih izboljšala, v prometu, gradbeništvu in gostinstvu pa se je poslabšala.

5. Izvajanje kadrovske politike

Na področju kadrovske politike lahko ugotovimo, da programi kadrov niso vedno usklajeni z dejanskimi potrebami: skoraj v vseh večjih OZD je bila obravnavana kadrovska problematika na samoupravnih organih.

Kadrovanje in izbira delavcev za najodgovornejša mesta v združenem delu je potekala v skladu z določili družbenega dogovora. V letu 1978 je bilo evidentiranih 72 individualnih poslovnih organov OZD, 48 individualnih organov TOZD in 95 delavcev s posebnimi pooblastili.

V šol. l. 1977/78 je prejemale kadrovske štipendije 1268 učencev srednjih šol in slušateljev visokih in višjih šol. Iz združenih sredstev je prejemale štipendije skupaj 461 štipendistov (v to število je vključenih 158 učencev poklicne šole iz Gradisa za obdobje teoretičnega pouka 6 mesecev in vsi, ki so prejeli razliko med višino kadrovske štipendije in štipendije iz združenih sredstev).

Dogovorjeno je bilo, da mora postati štipendiranje sestavni del programov izobraževanja in načrtovanja kadrov. Pri tem gre za koordinirano delo načrtovanja kadrovskih potreb, za preusmeritev štipendij iz združenih sredstev na kadrovske štipendije in za tesnejše sodelovanje poklicnega usmerjanja in šolstva v procesu reforme usmerjenega izobraževanja.

Četudi gre za načrtno skrb in vzgojo mladih strokovnih kadrov, za izpopolnjevanje in prilagajanje poklicne in izobrazbene strukture za potrebe združenega dela in čeprav je pripravništvo zakonsko urejeno, predstavlja izvajanje pripravništva v združenem delu velike težave. Primanjkuje usposobljenih mentorjev, programi dela pripravnikov niso izdelani.

Po končani pripravniški dobi mnogokrat niso pripravljena dela in naloge za pripravnike. Posledice so, da pripravniki zapuščajo po opravljeni pripravniški dobi delovno organizacijo in žal se običajno zaposlujejo v negospodarstvu.

V letu 1977/78 beležimo rahel napredek v organizaciji in kadrovski zasedbi v kadrovskih službah. Kljub realnemu napredku v razvijanju strokovnih kadrovskih služb še vedno zaostajajo za razvojem drugih strokovnih služb v združenem delu.

V letu 1978 je bilo ustanovljeno društvo kadrovskih delavcev in združuje 101 člana. Ob izmenjavi izkušenj, pobudah in funkcionalnem izobraževanju bo mogoče organizirano, lažje razreševati probleme s področja kadrovske politike in služb.

6. Demografska gibanja

V družbenem načrtu je ugotovljeno, da je priseljevanje ena bistvenih značilnosti v občini, kar povzroča močno neskladje v ljubljanskem prostoru in zaostajanje v razvoju družbenih dejavnosti ter preskrbe občanov. Zaradi velikega selitvenega prirasta se večja delež aktivnega prebivalstva, to je starostna skupina od 25 – 59 let, ter delež predšolske generacije oziroma starostna skupina od 0 – 6 let. Ker podatki zadnjih let kažejo, da so demografska gibanja presegla vsa pričakovanja, prikazujemo zaradi pomembnosti, podatke za daljše časovno obdobje.

Prirast prebivalstva v ljubljanskih občinah v letih 1974–1978 je naslednji:

		Štev. pr. ob. 30.6.	Indeks	koeficienti prirasta na 1.000 prebivalcev		
				skupni	naravni	selitveni
Lj. Mosté-Polje	1974	49.702	-	29,5	10,2	19,3
	75	51.738	104,1	64,9	10,4	24,5
	76	55.194	106,7	74,4	12,1	62,3
	77	59.046	107,0	42,6	10,5	32,1
	78	61.222	103,7	30,1	11,0	19,1
Lj. Bežig rad	1974	46.323	-	22,4	10,2	12,2
	75	47.384	102,8	25,0	10,9	14,1
	76	48.074	101,1	22,6	11,1	11,5
	77	50.539	105,2	56,7	11,0	45,7
	78	53.536	106,0	48,3	10,3	38,0
Lj. Center	1974	38.948	-	22,7	3,5	26,2
	75	38.066	97,8	23,8	0,4	24,2
	76	37.012	97,3	24,9	2,2	27,1
	77	36.054	97,5	24,5	2,7	27,2
	78	35.658	98,9	19,0	5,4	24,4
Lj. Šiška	1974	73.241	-	28,1	10,4	17,7
	75	74.752	102,1	16,3	10,4	5,9
	76	76.593	102,5	28,6	10,0	18,6
	77	77.788	101,6	18,4	9,8	8,6
	78	79.944	102,8	17,3	9,0	8,3
Lj. Vič-Rudnik	1974	70.206	-	23,9	8,4	15,5
	75	71.481	101,9	13,9	9,1	4,8
	76	72.276	101,2	10,8	8,9	1,9
	77	72.680	100,6	16,9	8,5	8,4
	78	74.283	102,2	0,2	8,7	-8,9

Vir: Statistični podatki po občinah SR Slovenije 1978/XVI

Po srednjeročnem načrtu občine Ljubljana Moste-Polje naj bi prebivalstvo naraščalo s 4,7 %-no povprečno letno stopnjo rasti. Ugotavljamo, da je v prvih treh letih srednjeročnega obdobja planirana stopnja presežena (5,3 %). Visoka stopnja je v največji meri rezultat preselitev. Ocenjujemo pa, da na območju občine živi poleg stalnih še okoli 10.000 začasno prisotnih prebivalcev.

Tak porast prebivalstva močno presega ekonomske možnosti občine na področju zadovoljevanja storitev družbenih dejavnosti, zlasti otroškega varstva, osnovnega šolstva, zdravstva in socialnega varstva ter preskrbe občanov.

7. Družbene dejavnosti

Samoupravno organiziranost družbenih dejavnosti je z novim zakonom o volitvah, predvsem oblikovanje temeljnih posebnih in združenj delegacij za samoupravne interesne skupnosti, zajela mnogo širši krog delavcev in delovnih ljudi. Usmeritev prenosa odločanja na občinske samoupravne interesne skupnosti je ob že ustanovljenih občinskih samoupravnih interesnih skupnostih zahtevala ustrezno preoblikovanje tudi drugih samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti. Tako je bila v letu 1978 oblikovana občinska skupnost za zaposlovanje, namesto enote regionalne skupnosti. Takšna usmeritev je tudi osnova načrtovanja ustanavljanja enot samoupravnih interesnih skupnosti.

Še vedno pa je čutili odmaknjenost in nepovezanost temeljnih delegacij s področnimi raziskovalnimi skupnostmi in posebnimi izobraževalnimi skupnostmi usmerjenega izobraževanja.

Programi in sredstva za njihovo izvajanje so usklajeni v okviru mesta. Praviloma so zbrana sredstva presegla letna načrtovana sredstva. Zato je bil opravljen poračun. Obseg

sredstev (načrtovanih) se je gibal skladno z (načrtovano) rastjo družbenega proizvoda in ne več 10 % pod rastjo družbenega proizvoda. V letu 1978 je bilo tudi prvič v tem obdobju doseženo pravočasno oblikovanje programov in dopolnil k samoupravnim sporazumom o temeljnih planov, preverjenih in sprejetih v decembru 1978. Neskladje načrtovane rasti števila prebivalstva in dejanske rasti je povzročilo zaostajanje pri uresničevanju začrtanih nalog: načrtovano 1,5 izmensko delo v osnovnih šolah ob dejansko 1,7 izmenskem delu, 50 % vključenost otrok v VVZ ob dejanski 38 % vključitvi (ob tem, da VVZ Angele Ocepek in Vevče vključujejo tudi oddelke podaljšanega bivanja), zaostajanje preventivnega zdravstva na račun kurative ob obratni načrtovanosti, neskladnost načrtovanega obsega izgradnje objektov družbenega standarda glede na potrebe tako starejših kot novih sosesk. Razhajanja med načrtovanimi investicijami v družbenem načrtu občine in samoupravnim sporazumom o temeljnih planov SIS, predvsem pri gradnji VVZ, OS in telesno kulturnih objektov.

8. Urejanje prostora in varstvo okolja

Ob ugotovitvi, da so zastareli in neusklajeni urbanistični dokumenti oteževali in onemogočali skladen razvoj na stanovanjsko-komunalnem in ostalih področjih, da je k temu prispevala svoj delež tudi neustrezna zemljiška politika in urbanistična nediscipliniranost občanov in organizacij in porabnikov prostora, je bilo nujno pristopiti k sanaciji takega stanja. Predlog sprememb in dopolnitev generalnega urbanističnega plana in urbanističnega programa, ki je bil v tem srednjeročnem obdobju izdelan in je v fazi sprejemanja, vrsta izdelanih zazidalnih načrtov in drugih urbanističnih dokumentov pomenijo solidnejše temelje za dogovarjanje o vsklajenem pristopu k realizaciji sprejetih in načrtovanih nalog. Zavarovanje vodnih virov in območij podtalnice, detajlna opredelitev namembnosti zemljišč (kmetijska, gozdna, zazidljiva) in poostreitev ukrepov proti kršiteljem predpisov s področja urbanističnega planiranja in varstva narave zagotavljajo uspešnejšo sanacijo porušeni razmerij med območji v občini in med posameznimi dejavnostmi. Deficitarnost opažamo predvsem v socialni, komunalni, zlasti cestni infrastrukturi. Premalo pozornosti je bilo posvečeno tudi izgradnji športno rekreacijskih površin. V veliki meri (70 %) je bilo odpravljeno barakarstvo, ostal pa je nerešen problem nedovoljenih gradenj, ki jih delno rešuje predlagan dokument sprememb in dopolnitev GUP in UP, delno pa sprejete spremembe in dopolnitve Zakona o urbanističnem planiranju. Izenačevanje pogojev bivanja v posameznih delih občine (mestno – izven mestno območje) ni doseglo načrtovane ravni.

9. Predlogi in ukrepi izvršnega sveta

Na podlagi 45. člena Statuta občine Ljubljana Moste–Polje je izvršni svet v teku izvajanja srednjeročnega plana dal skupščini občine več predlogov za hitrejši družbeno-ekonomski razvoj občine ter predlagal ukrepe na področjih kjer je ugotavljal bistvena odstopanja od začrtanih smeri razvoja, predvsem:

- za ustanovitev Razvojno-gospodarske skupnosti, ki vključuje vse TOZD iz območja občine in je nosilka koordiniranja in povezovanja celotnega gospodarstva, zlasti pa usmerjenega razvoja v industrijskih conah v občini

- za ustanovitev Skupnosti za pospeševanje kmetijstva, ki je nosilka razvoja kmetijske proizvodnje v občini

- za ustanovitev Skupnosti za razvoj družbenega standarda, ki je na podlagi sprejetega samoupravnega sporazuma z združenimi sredstvi gospodarstva, KS in skupščino občine prispevala k realizaciji sprejetega programa:

- izgradnji drsališča v Zalogu, pripravi za gradnjo Doma občanov v centru Most

- za sprejem prostorskega načrta za potrebe kmetijstva
- za izdelavo podrobnega urbanističnega (regulacijskega) načrta, ki bo opredelil nadaljnjo namembnost zemljišč glede na bodoči razvoj občine za stanovanjsko, poslovno in industrijsko gradnjo.

- sprejem srednjeročnega sanacijskega programa spomeniškega kompleksa Urh

Ukrepe je izvršni svet predlagal na področjih:

- razširjenega programa samoprispevka II
- izgradnje industrijskih con in skladnejšega razvoja gospodarstva
- izgradnje trgovske mreže za osnovno preskrbo občanov kmetijstva in gozdarstva
- urbanizma
- vključitve kompleksne izgradnje stanovanjske soseske Fužine v usmerjeno stanovanjsko graditev mesta Ljubljane

– pospešitve realizacije 10 letnega programa izgradnje cest na območju občine ter predlog spremembe po katerem je namesto Jarške ceste vključena Šmartinska cesta

– za odpravo posledic neurja dne 13. julija 1978

II. OCENA IZVAJANJA DRUŽBENEGA NAČRTA OBČINE ZA OBDOBJE 1976–1980 PO DEJAVNOSTIH

1. GOSPODARSTVO

Industrija

Za srednjeročno obdobje smo načrtovali poživitev industrijske proizvodnje ter pospešeno rast realnega družbenega proizvoda v industriji in sicer 8,1 %. V globalu treh let je industrija skoraj dosegla načrtovane stopnje rasti realnega družbenega proizvoda, med posameznimi leti pa so bila velika nihanja (1976 je bila stopnja 1 %, 1977 leta 12 % in 1978 leta 11 %).

V industriji je tako kot v celotnem gospodarstvu opazna velika stagnacija v letu 1976. Za leto 1979 smo planirali rast realnega družbenega proizvoda 8 %, vendar jo bo ob stabilizacijskih pogojih gospodarjenja težko doseči.

V srednjeročnem planu za obdobje 1976–1980 smo predvidevali, da bo zaposlovanje naraščalo s povprečno stopnjo 2,5 %, nekaj hitreje kot v drugih področjih gospodarstva. V prvih treh letih tega srednjeročnega obdobja smo načrtovane stopnje presegle: leta 1976 je bila 1 % leta 1977 – 4,3 % in leta 1978 – 5 %, oz. povprečna letna stopnja 3,4 %. Pozitivno gibanje je opazno na področju kvalifikacijske strukture, kajti kljub temu, da se v gospodarstvu v celoti kvalifikacijska struktura ni popravila se je v industriji delež delavcev s samo osnovno šolo ali nedokončano osnovno šolo zmanjšal od 62 % leta 1974 na 58 % leta 1978, dvignil pa se je delež delavcev s poklicno, srednjo ter višjo ali visoko pa se je nekoliko povečal.

Ob doseganju planiranih stopenj rasti in preseganju stopenj zaposlovanja lahko zaključujemo, da porast produktivnosti ni bil dosežen v planiranih stopnjah. Povprečna planirana stopnja rasti produktivnosti je bila 5 %, realizirana pa 4 %.

Rentabilnost se je v industriji zadnje leto napram letu 1977 povečala za 13 %. Rentabilnost gospodarjenja v industriji je enaka kot v povprečju v gospodarstvu občine. Kljub temu, da so se sredstva za reprodukcijo v industriji povečala za 30 %, so se prosta sredstva za investicije (po odštevanju anuitet za zapadle kredite in sredstev za združevanje) povečala za samo 15 % in znašajo nominalno samo 125 mio din. Industrija realizira 84 % celotnega izvoza in kar 96 % celotnega uvoza. Da je industrija vezana na uvožene surovine kaže tudi dejstvo, da je kar 90 % vsega uvoza repromaterial, surovine in rezervni deli za tekoče vzdrževanje.

Glede na srednjeročni načrti je industrija v letu 1978 presegla načrtovani izvoz za 6 %, ker pa je hkrati presegla tudi načrtovani uvoz za 19 % se je razmerje med izvozom popravilo le za malenkost in še vedno znaša 1 : 2.

Investicije

Iz srednjeročnega načrta občine so dokončane naslednje investicije:

- Saturnus: zgrajena je tovarna avtoopreme v industrijski coni Moste
- Papimica Vevče: zgrajen V. papirni stroj
- Velana: dokončana gradnja novega obrata za proizvodnjo sintetičnih filamentov in preje
- zgrajena je Tiskarna Jože Moškrič
- Pletenina: zgrajena pletilnica, skladišča in pomožni obrati v ind. coni Most
- Totra: zgrajena je tovarna pozamenterije

V gradnji so:

- Toplana – izgradnja 50 MW turboagregata
- Rog – tovarna koles v industrijski coni Most
- Julon – investicija za razširitev kapacitete proizvodnje poliamidov

— Indos — investicija v uvedbo nove tehnologije montaže viličarjev

Pripravlja se gradbena dokumentacija za HP Kolinska — gradnja tovarne gotove in polpripravljene hrane.

Odložen je projekt izgradnje To vame demetilereftalata v industrijski coni Dolsko.

— Koteks—Tobus v sodelovanju s Kolinsko — gradnja tovarne želatine, črevame in linije za predelavo krvi

— Plutal je prekinil izgradnjo proizvodne hale v MP — 3. V teku so razgovori, da prostor in proizvodno halo odkupi Pletenina.

V tem srednjeročnem obdobju so bile izvršene tudi nekatere pomembne rekonstrukcije in modernizacije: v Saturnusu, Žitu, Mineralu, Emoni Mesni industriji itd.

Ugotavljamo, da bo večina investicij iz srednjeročnega načrta uresničena, vendar skoraj vse z zakasnitvami, tako da bodo nekatere aktivirane šele v naslednjih letih. To pomeni, da se bodo tudi učniki teh investicij izraženi v prirastu družbenega proizvoda in produktivnosti dela pojavili šele v naslednjem srednjeročnem obdobju.

Velik del obstoječe industrije se nahaja v ožjem delu urbaniziranih središč (Moste, Jarše, Zelena jama — MP 2/1, MM 2, MM 1, MP 2 ter zelene površine) kjer so možnosti perspektivnega razvoja omejene. Zato bo potrebno v naslednjem srednjeročnem obdobju modificirati zazidalne načrte v teh predelih ter preko RGS preveriti razvojne programe posameznih delovnih organizacij in oceniti njihove nadaljnje možnosti razvoja na tem območju.

V še prostih conah v občini v MP 3 (letališče) v MP 4,5 (živilska cona) v Zalogu in v coni Dolsko je bilo dosedaj premalo na mestnem ali širšem nivoju koordiniranega usmerjanja investitorjev v te proste cone glede na pomembnost cone in komunalno opremljenost con.

Gradbeništvo

Gradbeništvo je v letu 1974 ustvarjalo 12 % celotnega družbenega proizvoda občine, leta 1976 pa že 21 %, tako da je po deležu družbenega produkta drugo najpomembnejše področje gospodarstva v občini. Za področje gradbeništva smo v srednjeročnem družbenem načrtu občine planirali 5,9 % letno rast realnega družbenega proizvoda. Ocenjujemo, da so bile te stopnje presežene.

Prav tako je bila v gradbeništvu presežena stopnja zaposlovanja, planirana je bila povprečna letna stopnja rasti zaposlovanja 2 %. Tako je bila kljub visokemu porastu realnega družbenega proizvoda, planirana stopnja rasti produktivnosti dela 4 % ravno dosežena. Ob dokaj visokem porastu zaposlenih moramo omeniti, da se je kvalifikacijska struktura zaposlenih delavcev v gradbeništvu poslabšala. V letu 1974 je bil delež delavcev z nepopolno ali dokončano osnovno šolo 46 %, leta 1978 pa že 52 %. Znižal pa se je delež delavcev s poklicno in srednjo šolo. V tem srednjeročnem obdobju ni opredeljena lokacija za rešitev prostorskega problema gradbeništva. Koordinacijski odbor pri Razvoju gospodarski skupnosti pa je zadolžil gradbene organizacije združenega dela, da pripravijo skupen program razvoja za tiste dejavnosti, ki so lahko skupne (betonarne, železokrivnice). No sila izdelave tega programa sta Gradis in Slovenija ceste.

Promet

V treh letih srednjeročnega obdobja ugotavljamo, da je kljub ugodnim gospodarskim gibanjem v letu 1977 v okviru prometne dejavnosti dosežena nekoliko nižja povprečna stopnja rasti družbenega proizvoda.

(Iz ocene izstopa Blagovno transportni center, kjer opažamo tako znaten porast družbenega proizvoda, kakor kazalcev poslovnega uspeha). Zaposlovanje v prometni dejavnosti se je gibalo v okviru planirane stopnje in tako produktivnost v povprečju treh let ni dosegla planirano rast. Reprodukтивna sposobnost se je zmanjšala, sredstva za reprodukcijo znašajo nominalno 187 milijonov din in ne predstavljajo zadostne osnove za realizacijo načrtovanih investicij in s tem pospešeno gospodarsko rast.

Tudi na področju zunanjetrgovinske menjave načrtovan izvoz ni bil dosežen. Delež izvoza prometne dejavnosti v celotnem izvozu gospodarstva se je zmanjšal na 10,4 % (v letu 1977 je znašal 19,4 %).

Pomembnejši integracijski procesi so se odvijali le v SAP-u, ki se je združil z Viatorjem v sestavljeno OZD.

Na področju investicijskih vlaganj so bile načrtovane investicije realizirane v Blagovno transportnem centru, med tem ko v SAP-u zaradi finančnih težav v prejšnjih letih še niso realizirane.

Za izgradnjo I. in II. faze ŽG terminala so zagotovljena že sredstva v vrednosti 190 milijonov din. Investicija je v teku in bo predvidoma realizirana v letu 1980. Za III. in IV. fazo mora ŽG podati upravičenost končne zmogljivosti in velikost kontejnerskega terminala.

Na področju PTT prometa do sedaj v naši občini niso bile realizirane večje investicije. V izgradnji je pošta v Polju, dočim se za gradnjo pošte v Štepanjskem naselju pridobiva ustrezna dokumentacija. Glede telegrafskih kapacitet se ocenjuje, da bo do leta 1980 srednjeročni program izpolnjen. Delno je realiziran program telefonskih priključkov in javnih telefonskih govornic, do leta 1980 pa se načrtuje še povečanje telefonskih kapacitet za 13.800 priključkov.

Obrt

V občini so samo štiri obrtne organizacije, ki sicer finančno poslujejo uspešno, vendar prav tako zaradi razdrobljenosti in nepovezanosti nimajo večjih razvojnih programov. Zato v tem srednjeročnem obdobju tudi niso bila načrtovana večja investicijska vlaganja.

Zaradi stagnacije obrtne dejavnosti v letu 1976 in 1977 ugotavljamo, da povprečna načrtovana stopnja rasti družbenega proizvoda tega srednjeročnega obdobja (6 %) ne bo dosežena. Reprodukтивna sposobnost obrti se je povečala in v letu 1978 sredstva za reprodukcijo znašajo 29 milijonov din. Obstoječe stanje ne zagotavlja pospešenega razvoja obrtne dejavnosti, kakor smo načrtovali za to srednjeročno obdobje.

Obrtna dejavnost v občini temelji na zasebnem sektorju, kjer imamo registrirano 633 obrtnikov, ki ustvarjajo 312.334.495 din prometa. Realizirane naloge iz srednjeročnega programa:

— izdelan je bil zazidalni načrt za obrtno-servisno dejavnost v MM 4, ki bo nudil 50 lokacij za razvoj malega gospodarstva in štiri za razvoj družbene obrti. Zaradi težav pri izdelavi delilnega načrta in dolgotrajnosti razlastitvenega postopka pa ocenjujemo, da bo izgradnja cone potekala v naslednjem srednjeročnem obdobju

— v okviru davčne politike so bile dane posebne ekonomske olajšave, ki naj bi prispevale k razvoju, povečanju zmogljivosti, modernizaciji opreme in načinu dela v obrtnih, zlasti storitvenih dejavnostih, ki v občini stagnira (triletne davčne olajšave pri obrtnikih začetnikih, znižanje odmernega davka, za zavezanca, ki imajo učence v gospodarstvu, davčne olajšave za starejše občane)

— na osnovi programa razvoja malega gospodarstva za mesto Ljubljana, bo v letošnjem letu skupščini občine predložen v obravnavo konkretni program razvoja obrti za občino z določitvijo deficitarnih obrtnih strok in politike pospeševanja malega gospodarstva

— v okviru primarnega centra v Štepanjskem naselju se izdeluje program lokalov za potrebe drobnega gospodarstva

— v tem srednjeročnem obdobju je bila na območju občine ustanovljena tudi ena pogodbeno organizacija združenega dela.

Nerešena in odprta naloga tega srednjeročnega obdobja pa ostaja financiranje izgradnje najemnih prostorov za storitveno obrt.

Gostinstvo

Gostinska dejavnost v občini se ne razvija skladno z izgradnjo novih stanovanjskih sosesk in naraščajočim številom prebivalstva. Zadnjih 10 let se število gostinskih obratov ni bistveno povečalo.

— Gostinsko podjetje Figovec še vedno dela na pripravi projektne dokumentacije adaptacije gradu Kodeljevo. Glede na visoko predračunsko vrednost (70 milj. din) bo potrebno pridobiti sovlagatelja oz. pospešiti integracijske procese.

— Gotinsko podjetje Moste pa pripravlja predprogram gostinskega objekta v Štepanjskem naselju.

Zaradi nizke akumulativne moči te dejavnosti in zaostrene kreditne politike ocenjujemo, da do konca srednjeročnega obdobja načrtovane investicije ne bodo realizirane.

Zasebna gostinska dejavnost je v občini sicer razvita, vendar je v občini samo 35 zasebnih obrtnikov — gostincev. Večjih investicijskih vlaganj, razen adaptacije doma na Pečarju ni bilo.

Trgovina

Program izgradnje trgovskih objektov za osnovno preskrbo občanov, ki je bil sprejet v letu 1975 na ravni mesta med investitorji, Ljubljansko banko in ljubljanskimi občinami ter na tej osnovi uzakonjen v Dogovoru o temeljih družbenega načrta občine za obdobje 1976—1980, se ne izvaja po terminsko sprejetem planu. Že ob prejemanju srednjeročnega načrta je bilo ugotovljeno, da razpolaga občina Ljubljana Moste—Polje le z 0,08 kv. m. prodajnega prostora na prebivalca (najmanj v Ljubljani), s

porastom števila prebivalstva in neizvajanjem sprejetega programa izgradnje trgovskih objektov pa se je stanje še poslabšalo.

Da bi pripomogli k reševanju osnovne preskrbe v občini je Razvojno gospodarska skupnost sklenila v letu 1978 z delovnimi organizacijami na območju občine samoupravni sporazum o združevanju sredstev za kreditiranje trgovin zlasti v izvenmestnih naseljih. V ta namen se združuje okoli 30 milijonov dinarjev, ki so namenjena za gradnjo trgovine v Senožetih, Hrušici, manjših trgovin v sekundarnem centru v Štepanjskem naselju ter tržnico v Mostah.

Od načrtovanih investicij so doslej realizirane le:

- samopostrežna trgovina NAMA v Štepanjskem naselju in samopostrežna trgovina Mercatorja v Zalogu

V gradnji so: Emona center v Štepanjskem naselju in tržnica v Mostah. Za samopostrežno trgovino v Senožetih je že izdano gradbeno dovoljenje, pričetek gradnje pa se predvideva v poletnih mesecih.

- V fazi priprave gradbene dokumentacije so: samopostrežna trgovina v Polju, ki se mora po programu Mercatorja graditi v letošnjem letu ter rekonstrukcija trgovine na Proletarski 4.

- Za gradnjo Emona center v Novih Jaršah je podjetje Emona ponovno predložilo nov terminski načrt po katerem se v letu 1979 pripravlja dokumentacija, začetek gradnje pa se prenaša v začetek leta 1980.

- V fazi pridobivanja zemljišča je gradnja manjše trgovine v Hrušici.

- Gradnja trgovine v N. Polju je v programu Mercatorja v letu 1980, zato je še v tem letu pristopiti k ureditvi zemljišča.

- Kurivoprodaja - d o leta 1980 predvideva ureditev deponij v coni MP 2 - gradnjo upravne zgradbe, skladiščnih objektov in mostovnih tehnic. Če roki ne bodo preseženi, bo gradnja končana decembra 1980.

Kljub tako zastavljenemu programu pa zaradi dosedanjih kasnitev pri gradnji trgovskih objektov ter predvidenih ukrepov na področju kreditiranja ocenjujemo, da bodo težko realizirane tiste investicije kjer gradnja še ni začeta ali niso pridobljeni krediti.

Kmetijstvo

Pridelki v podeljedelstvu so v povprečju na leto rastle za 4,2 % S tem je bil cilj družbenega načrta dosežen. To povečanje gre predvsem na račun preusmerjenih kmetij.

V živinoreji je bil družbeni načrt le delno dosežen. Proizvodnja mleka in živine za meso se je povečala letno za 4,6 %. Pri povečanju številčnega stanja načrt ni bil dosežen. V preteklih treh letih se je stalež živine letno povečal za 90 glav, družbeni načrt predvideva letno povečanje za 137 glav.

Program preusmerjenih kmetij poteka po predvidenem načrtu. Na območju občine je sedaj 130 preusmerjenih kmetij. Po družbenem načrtu naj bi bilo do konca leta 1980 preusmerjeno 150 kmetij. Glede na interes za investicije med kmeti bo to število doseženo.

Racionalno izkoriščanje kmetijske mehanizacije ostaja še vedno pereč problem. Številčno stanje traktorjev se vsako leto poveča za 25-30. Zadnja leta je predvsem interes za močnejše traktorje. Iz leta v leto raste interes za skupinsko rabo kmetijskih strojev. Dosedaj so kmetje ustanovili 16 strojnih skupnosti, ki vse uspešno delujejo.

Ustanovljena je bila skupnost za pospeševanje kmetijstva v občini. Ta skupnost združuje kmete, KS, TOZD-e živilske industrije in blagovnega prometa. Združena sredstva se uporabljajo za regresiranje, kreditiranje tistih oblik pospeševanja kmetijske proizvodnje, ki daje predvsem povečanje kmetijskih tržnih viškov.

V začetku leta 1978 je bila ustanovljena Temeljna zadržna organizacija Dobrunje. Ta zadržna organizacija ima nalogo organizirati kmetijsko proizvodnjo v zasebnem kmetijstvu na območju občine in izvajati odkup kmetijskih pridelkov. Dosedaj sodeluje z zadržno cca 300 kmetov - kooperantov. Na območju občine je 730 kmetij s tržno proizvodnjo.

Kmetijska zemljiška skupnost je izvajala gradnjo delovnih poti na hribovitem območju občine v KS Besnica, Lipoglav, Zadvor, Dolsko in Klopce.

V izdelavi so načrti za izvedbo hidromelioracij na območju porečja Dobrunjske. Ker je to večja investicija bo zemljiška skupnost za izvedbo te investicije poleg svojih sredstev angažirala sredstva vodne skupnosti in bančna sredstva.

Kmetijska zemljiška skupnost je prevzela v upravljanje kmetijski zemljiški sklad na območju občine.

V tem obdobju sta bila sprejeta za kmetijstvo pomembna odloka in sicer: Odlok o prostorskem planu za potrebe kmetijstva in Odlok o zaščitenih kmetijah. Oba odloka št...

z zemljo in dajeta s tem trdnjšo osnovo za dolgoročno usmeritev kmetijske proizvodnje.

Gozdarstvo

Fizični obseg gozdarske proizvodnje poteka po načrtu. Letni posek je v povprečju 10.000 m³. Prirast na 8160 ha gozdov je 2,50 m³ letno, skupen prirast je torej 20.400 m³. Poseka se letno približno 50 % prirasta. Glede na to, da je na območju občine 1850 ha degradiranih gozdov in da imajo mnoge naše gozdne površine varovalno vlogo je realiziran načrt poseka primeren.

Gojitvena dela se izvajajo po načrtu iz sredstev sklada biološke amortizacije. Načrt izgradnje gozdnih cest bo težko uresničiti zaradi pomanjkanja finančnih sredstev.

Izvedena je bila združitev upravljanja z gozdovi na območju občine. Dosedaj so z gozdovi upravljali obrati GG Domžale, Grosuplje, Litija in Komunalno podjetje Rast. Ustanovljena je poslovna enota gozdarstvo za območje občine s sedežem v Polju. Gozdove, ki jih je dosedaj upravljalo Komunalno podjetje Rast je skupščina občine s sklepom dodelila v upravljanje gozdnemu gospodarstvu Ljubljana, oziroma poslovni enoti gozdarstvo Polje. Poslovna enota gozdarstvo Polje je organizacijsko združena v obrat za kooperacijo gozdarstvo Domžale. Primopredaja gozdov med Rastom in GG Ljubljana še ni izvedena.

2. UREJANJE PROSTORA IN VARSTVO OKOLJA

Urejanje prostora

Spremembe in dopolnitve GUP za ureditveno območje mesta Ljubljana in spremembe in dopolnitve UP za izvenmestno območje občine Ljubljana Moste-Polje.

V pričakovanju novelacije urbanističnega plana mesta Ljubljana je za reševanje aktualnih vprašanj razvoja nastopila potreba po izdelavi podrobnih urbanističnih načrtov, ki preverjajo prostorske možnosti za realizacijo programa osnovnih nosilcev planiranja in hkrati oblikujejo predloge za spremembe in dopolnitve GUP-a in UP-a, to je dokumentov, ki zajemata območje celotne občine.

Pri analizi dosedanjega prostorskega razvoja ugotavljamo precejšnjo negospodarnost s prostorom; 88 % površin smo pozidali z nizko, neorganizirano gradnjo (stanovanjsko) celo izven zazidljivih površin (nedovoljene gradnje) le 12 % površin je pozidanih z organizirano visoko gradnjo.

Proizvodnim, servisnim in skladiščnim dejavnostim smo v Mostah namenili 47 % vseh tovrstnih površin v Ljubljani kar je spričo naravnih in ustvarjenih prednosti razumljivo (energetski viri, železnica, tehnološka in hladilna voda lega izven stroge zaščite podtalnice). Nekateri pogoji so edinstveni za razvoj določene industrijske panoge (živilska industrija, terminal Moste, energetska cona Dolsko) in zahtevajo selektivno usmeritev novih proizvodnih dejavnosti na določene lokacije.

Za prostorsko urejanje izvenmestnega dela občine smo v letu 1972 sprejeli urbanistični program. Ko smo potem vrsto let opazovali trende razvoja, smo morali ugotoviti da se niso v celoti skladali z veljavno urbanistično dokumentacijo. Počitniški objekti so se v veliki meri pojavljali izven območij, ki so bila v ta namen določena medtem, ko območja za stanovanjsko gradnjo niso dajala možnosti razvoja tamkajšnjim prebivalcem, kaj šele, da bi dopuščala priliv od drugod. Zato so bile spremembe in dopolnitve UP-a nujne. Uravnali smo jih po predlogih krajevnih skupnosti, jih uskladili s kmetijskim planom občine, seveda pa pri tem med drugim upoštevali tudi naravne pogoje bivanja v posameznih območjih (voda).

Komunalna infrastruktura

V Ljubljani je komunalna oprema posameznega območja neločljivo povezana s stanjem na področju cele Ljubljane. Zato tisto, kar velja za Ljubljano, velja tudi za občino Ljubljana Moste-Polje, čeprav bi lahko pri nas glede na lokacijo nekaterih centralnih komunalnih objektov presegali povprečje mesta (Toplana Moste, Plinarna Zalog, kanalski zbiralnik AO, čistilna naprava Zalog, vodama Hrastje, bližina RTP Berčevo). Splošna ugotovitev je, da komunalna opremljenost zaostaja za potrebami razvoja. Zmogljivost črpalnih kapacitet vodnih virov ni zadostna, vodovodno omrežje je premajhno, del vodovodov je dotrajan. Podtalnica je spričo neurejene kanalizacije, nepravilno vkopanih cistem za kurilno olje, prometnih komunikacij, nedovoljenih

gradenj, močno ogrožena. Še večji zaostanek se kaže pri kanalizacijskem omrežju, ki pokriva le 60 % površin opremljenih z vodovodnim omrežjem. Enako je stanje na področju ogrevanja z vročevodom, kjer potrebe presegajo kapaciteto obstoječih toplarn in plinam. Neurejena kanalizacija, nezgrajena čistilna naprava veliko število individualnih kurišč, ki jih zaradi pomanjkanja kapacitet ne moremo zamenjati s toplotno energijo iz centralnih virov pomenijo danes bistvene onesnaževalce okolja. Glede elektrifikacije sicer ugotavljamo, da skoraj ni območja v občini, ki ne bi bilo oskrbovano s tem virom energije, vendar pa obstojajo razlike v kvaliteti napajanja.

Načelo izgrajevanja komunalne infrastrukture iz središča mesta navzven povzroča slabšanje razmer na obrobjih, tako da izven ureditvenega območja občine komunalne opreme skoraj ni. Vodovodi so vaški iz lastnih zajetij, oboje je neustrezno grajeno, nevzdrževano, električno omrežje je prešibko.

Po drobna urbanistična dokumentacija

Zazidljive površine

Za realizacijo načrtovanih programov in investicij so bili za posamezna območja v občini izdelani naslednji urbanistični dokumenti:

zazidalni načrti za:

- MS 3/1 – Selo: v izdelavi je osnutek za zunanjo ureditev območja in zagotovitev lokacij za spremljajoče objekte
- MS 4,5 – Fužine: sprejet tehnični del zazidalnega načrta
- MS 8/4 – Zg. Kašelj: nadomestni stanovanjski objekti za odstranjena barakarska naselja
- MM 4 – obrtno servisna cona
- MM 4,5 – Zalog: v izdelavi programski del zazidalnega načrta
- G-6 – gramoznica Obrije: tehnični del
- PST – detajlni načrt za del odseka Ho šiminhova – Jarška cesta

spremembe in dopolnitve zazidalnih načrtov za:

- MS 3/2, 112/1 – Štepanjsko naselje: sprememba tipov garaž, prometnega režima, dodatna parkirišča, avtobusno postajališče, lokacija doma ostarelih občanov
- MS 6 – Slape: dodatni niz stanovanjskih dvojčkov, lokacija samopostrežne trgovine, širitev VVZ, ureditev prometnega režima, lokacija individualnih stanovanjskih objektov
- MS 10 – Novo Polje: v izdelavi
- MS 11, MS 105 – Zalog: v sprejemanju
- MS 12/1 – Nove Jarše: lokacija Vesna filma
- MS 12/2 – Nove Jarše: sprememba za objekte centra soseske
- MS 103/1 – Sneberje: uvedba avtobusnega postajališča

dokumentacije za realizacijo zazidalnih zasnov za:

- MS 4,5 – Fužine: I. faza, v izdelavi je dokumentacija za realizacijo naslednje faze
- MM 2: HP Kolinska – tovama pripravljene in polpripravljene hrane, tovama klejiv in upravna zgradba
- MP 1: Izolirka, Kemična tovarna, Protektor, Teol (upravna stavba)
- MP 2 – kare 8: objekt B – tehnični center LB
- MP 3 – kare 1: Intertrade, Veletekstil, Papirografika
- kare 2: Julon
- kare 5: Radenska, Geološki zavod, Rog

Spremembe in dopolnitve GUP za:

- MS 8/4 – Zg. Kašelj: sprememba iz nezazidljivih površin v zazidljive za stanovanja in spremljajoče objekte
- MS 11, MS 105 – Zalog: povečava zazidljivih površin za zagotovitev lokacij objektov v družbenega standarda in vključitev nekaterih nedovoljeno zgrajenih objektov v zazidljivo območje
- MS 111 – Hrušica: sprememba iz nezazidljivih površin v zazidljive za gradnjo VVZ in trgovine
- MM 7 – Zalog: zmanjšanje površin zaradi povečanja varovalnega pasu proti stanovanjski zazidavi

Spremembe in dopolnitve odloka o določitvi območij, za katere se izdelajo zazidalni načrti za:

MS 9 – Polje: sprememba zaradi gradnje objektov PTT, LB, LM

MS 211 – Dolsko: sprememba zaradi gradnje VVZ in OŠ

Poleg navedenega je bil za območje Videm – Dolsko izdelan urbanistični načrt, ki obravnava naselja vzdolž Save na območju občine Bežigrad in Moste–Polje.

Kmetijska zemljišča

Za lažje odločanje o uporabi prostora je bil v občini izdelan in v letu 1976 tudi sprejet prostorski načrt za potrebe kmetijstva.

Dokument je kategoriziral zemljišča v trajno kmetijska, dalje v tista, katerih namembnost se glede na izkazane potrebe lahko spremeni in v zemljišča, ki za kmetijsko proizvodnjo niso primerna.

Kmetijski prostorski plan pa takrat ni bil v celoti usklajen z GUP-om, zato je bilo treba konfliktna območja ponovno preveriti in uskladiti. Dokončna opredelitev je bila predlagana v takojmenovanem regulacijskem načrtu, ki je v obliki sprememb in dopolnitev GUP in UP v fazi javne obravnave in potrditve na SML.

Geodetska dela

Podpisana sta bila sporazum o financiranju geodetskih del na območju mesta Ljubljana po srednjeročnem programu geodetskih del za obdobje 1976–1980, na podlagi katerega se je že pristopilo k topografsko-katastrski izmeri k.o. Sostro in k.o. Šmartno ob Savi, ter sporazum o financiranju zbirnega katastra komunalnih naprav na območju mesta Ljubljana za dobo 10 let. V Novem Polju teče reambulacija na 72 ha zemljišč.

Varstvo okolja

Že v letu 1977 je bil oblikovan in poslan v obravnavo in sprejem vsem delovnim organizacijam, družbenopolitičnim skupnostim in društvom Samoupravni sporazum o ustanovitvi Samoupravne interesne skupnosti za varstvo zraka v mestu Ljubljana. Do sedaj je ta sporazum na območju naše občine podpisalo 88 % podpisnikov. Ker so tudi ostale ljubljanske občine uspešno zaključile podpis samoupravnega sporazuma se predvideva, da bo ta skupnost ustanovljena že v mesecu juliju 1979.

Geodetska uprava SML že nekaj časa izdeluje kataster onesnaževalcev zraka, na podlagi katerega bo mogoče sprejeti ukrepe za izdelavo sanacijskih programov.

Uspešno je svoj sanacijski program realiziral Koteks–Tobus, v Zalogu, precejšnja sredstva so bila vložena v čistilne naprave nove UHF linije v Kemični tovarni itd. Bodoči investitorji novih proizvodnih linij bodo morali na podlagi sklepa IS k urbanistični dokumentaciji priložiti preverbo o vplivih tehnoloških postopkov na okolje.

Kvalitetna oskrba mesta z ustrezno pitno vodo postaja vedno večji problem. Vodo ogrožajo gradnje v bližini vodnih virov – črpališč in na tokovih podtalnice. Veliko nevarnost predstavljajo tudi področja z neurejeno kanalizacijo in nepravilno vkopane cisterne za naftne derivate ter približevanje obvoznic in hitrih cest vodnih črpališčem.

Enega bistvenih ukrepov na tem področju pomeni sprejetje Odloka o zaščiti zavarovalnih območij vodnih virov v Ljubljani, ki ga je v letu 1977 sprejela Skupščina mesta Ljubljana.

Poseben problem predstavljajo lokalni vodovodi. Na izvenmestnem območju občine jih imamo evidentiranih 31, ki s pitno vodo oskrbujejo kraje v KS Zadvor, Besnica, Dolsko in Klopce. Kvaliteto pitne vode v teh vodovodih redno kontrolira Zavod za socialno medicino in higieno dela. Iz izvidov je razvidno, da bo potrebno nekaj teh vodovodov sanirati, oziroma zgraditi nove. IPK Ljubljana TOZD Mestni vodovod izdeluje študijo, po kateri bi večji del teh vodovodov prevzeli v upravljanje in vzdrževanje. Le tako bo v bodoče zagotovljena preskrba teh krajevnih skupnosti z zadostno količino zdravstveno neoporečne pitne vode.

Nekontrolirano črpanje gramoza predstavlja poseg v naravo, ki je do nedavnega bistveno rušil ne le izgled, ampak tudi ravnovesje v naravi. Prav zato je bil pred časom na podlagi posebne študije sprejet odlok o določitvi območij črpališč gramoza. V občini Ljubljana Moste–Polje so to gramoznice Obrije, Bizovik in Fužine.

Tudi na območju naše občine je bilo v prejšnjih letih precej divjih odlagališč, ki pa smo jih sistematično s pomočjo krajevnih skupnosti sanirali, tako, da ugotavljamo, da razen nekaterih občasnih pojavov, takih odlagališč nimamo več. K odpravi divjih odlagališč je precej pripomogla tudi razširitev rednega odvoza smeti in odpadkov na celotno ureditveno območje mesta, kakor tudi posamezni kontejnerji za večje odpadke po nekaterih krajevnih skupnostih in dvakratni letni brezplačni odvozi večjega kosovnega odpadnega materiala po vseh KS, ki ga organizira Zveza komunalnih skupnosti mesta Ljubljana.

Na območju občine Ljubljana Moste–Polje smo imeli več divjih barakarskih naselij in to v Tovarniški ulici, Agrokombinatski ulici, pri Kašelskem mostu in pri tovarni Žito. Življenje v teh naseljih je bilo izpod normalnih pogojev bivanja in so predstavljala potencialno nevarnost in žarišča za nalezljive bolezni, onesnaževanja okolja podtalnice ipd. Po požaru v barakarskem naselju v Tovarniški ulici leta 1977 je bilo zgrajeno novo stanovanjsko naselje v Zg. Kašlju, kamor se je preselila večina

stanovalec barak v Tovarniški ulici in pri Kašelskem mostu. Popolna odstranitev barak pri Kašelskem mostu bo izvedena še v tem letu, medtem, ko se pripravljajo programi za odstranitev še zadnjega barakarskega naselja pri Zitu.

Pri oblikovanju naselij smo premalo pozornosti posvetili arhitekturi in spomeniški varstvu v smislu ohranjanja tipične arhitekture v starih avtohtonih vaških naseljih pa najsi gre za naselja ob robu gozdov v tako imenovanem mestnem območju ali za odmaknjene zaselke v hribovitih predelih občine. Čisto nič vpliva na oblikovanje objektov in njihovo stapljanje z naravno okolico pa nismo imeli in nimamo pri nedovoljenih gradnjah, ki s svojo vsiljivostjo nemalokrat rušijo ravnovesje narave.

Seveda pa nedovoljene gradnje negativno vplivajo na okolje tudi v drugih smereh. Eno predstavlja neustrezna komunalna oprema teh objektov, kar povzroča onesnaževanje podtalnice. Območja koncentrirane nedovoljene gradnje bo mogoče sanirati z ustrežno komunalno opremo, ki pa bo seveda draga, ker so ta območja pri nas odmaknjena od obstoječih komunalnih vodov in ker zemljišča niso smotno izkoriščena, ampak so objekti rastle po načelu slučajnosti.

V letu 1977 smo v občini izvedli popis nedovoljenih gradenj. Rezultati naj bi služili kot ena izmed osnov za izdelavo predloga sprememb in dopolnitev GUP in pa za določitev meril za kategorizacijo nedovoljeno zgrajenih objektov.

Vseh nedovoljenih gradenj je bilo v času popisa na celotnem območju občine 874, od tega 658 v mestnem delu občine.

Stanovanjskih objektov je bilo 389, od tega 305 v mestnem območju, počitniških objektov je bilo 84, vse ostalo predstavljajo prizidave in nadzidave obstoječih objektov, garaže, gospodarska poslopja, pomožni objekti in drugo.

V mestnem območju občine je 51 % gradenj v območju zazidljivih površin namenjenih stanovanjski gradnji, 32 % jih je v zelenih nezazidljivih površinah, 12 % v rezervatih cest in daljnovodov, ostalo v industrijskih conah. 30 % stanovanjskih objektov je brez vsakršnih komunalnih priključkov, 6 % jih je v celoti komunalno opremljenih, 64 % objektov pa ima samo delne komunalne priključke.

Na izvenmestnem območju je stanje drugačno: 40 % je stanovanjskih objektov, 40 % počitniških hiš, 5 % adaptacij, nadzidav in podobno, 15 % ostalih gradenj, 62 % gradenj je v zelenih površinah – nezazidljivih – 20 % v ustreznih površinah, 9 % rezervatih cest in daljnovodov, za 9 % pa lokacija glede na urbanistično dokumentacijo ni bila ugotovljena. Pri tem je 70 % objektov brez komunalnih priključkov, 30 % pa jih je le delno opremljenih.

3. KOMUNALNO GOSPODARSTVO

Ceste

Družbeni načrt predvideva vlaganja za rekonstrukcijo: Šmartinske, Litijske ceste, Zaloške ceste, ki so vključene v 10-letni program izgradnje cest, nadalje ceste Podlipoglav–Mali Lipoglav, Sp. Besnica–Trebeljevo, Zalog–Slapnica ter semaforizacijo križišč: Kajuhova–Litijska cesta, Kajuhova–Šmartinska cesta, Zaloška–Zadobrovska cesta.

10-letni program izgradnje cest:

V letu 1976 je bilo v občini Ljubljana Moste–Polje vpisano 40.146.396.– din posojila (145 %). Presežek posojila v višini 11.900.000.– din je namenjen za izgradnjo štiripasovne Šmartinske ceste od Kajuhove do obvoznice. Za rekonstrukcijo Šmartinske ceste je izdelana lokacijska dokumentacija s predvidenim pričetkom gradnje v začetku leta 1980.

Za rekonstrukcijo Litijske ceste je izdano lokacijsko dovoljenje. V letošnjem letu se predvideva izgradnja mostu in izgradnja podvoza pri železnici. Rekonstrukcija Zaloške ceste je predvidena od križišča s Kajuhovo ulico do Studenca. V postopku je pridobivanje zemljišč. Gradnja je predvidena v drugi polovici leta 1980.

Del ceste na odseku Besnica – odcep na Janče je izgrajen. Za ostali del potekajo razgovori s SIS-om za izgradnjo cest SRS.

Rekonstrukcija ceste Podlipoglav–Mali Lipoglav:

V pripravi je izdelava projektne dokumentacije za del ceste Podlipoglav–odcep na Javor. Izgradnja ceste je predvidena v letu 1980.

Rekonstrukcija ceste Zalog–Slapnica:

Rekonstrukcija bo predvidoma prenešana iz finančnih in

tehničnih razlogov v naslednji srednjeročni plan.

Rekonstrukcija lokalne ceste Zadvor–Podmolnik (nadaljevanje):

Rekonstrukcija bo izvedena v naslednjem srednjeročnem obdobju. Pred rekonstrukcijo je potrebna še komunalna ureditev (kanalizacija in eventualno ojačiti vodovodno omrežje za potrebe požarne vode).

Rekonstrukcija Zadobrovske ceste:

V teku je pridobivanje zemljišča in izdelava potrebne dokumentacije. Problem je meteorna kanalizacija, kajti odlok ne dopušča gradnje ponikovalnic.

Asfaltiranje stare Zasavske ceste v naselju Senožeti:

V letu 1979 je predvideno pridobivanje dokumentacije, gradnja pa naj bi se zaključila v letu 1980.

Rekonstrukcija ceste Podgrad–Besnica:

Ker obstoječi podvoz pri tovarni Arbo zapira cesto v Besnico in dovoz do Arba, je predvidena rekonstrukcija te ceste, zlasti ureditev križanja ceste z železnico in izgradnjo dela ceste, ki naj bi potekala vzhodno od tovarne Arbo. Projektna naloga je izdelana. V letu 1979 je predvidena izdelava tehnične dokumentacije.

Semaforizacija križišč:

Kajuhova–Litijska cesta: Semaforizacija je v teku

Kajuhova–Šmartinska cesta: Semaforji so vključeni v izgradnjo Šmartinske ceste

Zaloška–Zadobrovska cesta: Semafor je v obratovanju

V Ljubljani je v pripravi enoten program semaforizacije.

Mostovi

V družbenem načrtu je predvidena izgradnja mostov čez Ljubljano v Zalogu, Kašlju in Vevčah. Most v Zalogu bo šel v izgradnjo koncem leta 1979 ali spomladi 1980. Izgradnja mostu v Kašlju se bo prenesla v naslednji srednjeročni plan iz finančnih razlogov. Most med Fužinami in Vevčami se iz tehničnih razlogov prenese v naslednji srednjeročni plan, v letu 1980 pa je predvidena izgradnja novega mostu v Fužinah. Most med Fužinami in Vevčami zahteva tudi izgradnjo novih cest, odnosno izgradnjo odcepa iz avtocest. Tehnični pregled obstoječega mostu čez Ljubljano v Fužinah je pokazal, da je most popolnoma dotrajan, vsled tega ima izgradnja tega mostu prednost pred mostom v Kašlju. V letu 1979 je predvidena izgradnja mostu čez Kamnico v Dolskem, koncem leta 1979 pa bo šel v izgradnjo betonski most čez Dobrunjco v Sostrem, ker je obstoječi dotrajan. Ostali manjši mostovi se bodo rekonstruirali ob izgradnji novih cest.

Električno omrežje

Družbeni načrt predvideva, da se na izven mestnem območju ojača električno omrežje v krajevnih skupnostih Dolsko, Lipoglav, Besnica in Zadvor. Nadalje predvideva razširitev transformatorske postaje RTP Polje in RTP Fužine, zgraditev priključnih 10 KV daljnovodov na RTP, zgraditev razvodnega omrežja s TP do sosesk usmerjene stanovanjske izgradnje.

Izvršeno je bilo naslednje:

Ojačeno je električno omrežje v Dolskem, Lipoglavu in Zadvoru in delno v Besnici. Zgrajena je RTP Polje s priključki in vzporedno z gradnjo stanovanjskih sosesk, se izgrajuje nizkonapetostno razvodno omrežje s potrebnimi trafo postajami.

Telefonsko omrežje

Družbeni načrt predvideva ojačanje telefonskega omrežja na izven mestnem območju občine v krajevnih skupnostih Klopce, Dolsko, Besnica in Lipoglav.

Ojačitev omrežja je bila izvršena:

Ojačeno je omrežje PTT v krajevni skupnosti Dolsko–naselje Laze. V izgradnji je PTT omrežje v krajevni skupnosti Klopce, ki bo predvidoma končano v letu 1979. Ojačitev PTT omrežja v Besnici je predvidena v letu 1979, za kar niso zagotovljena finančna sredstva. V letošnjem letu je predvidena ojačitev PTT omrežja s 1000 priključki v krajevni skupnosti Polje, Vevče–Kašelj in Zalog.

Izgradnja primarnega vodovodnega omrežja

Družbeni načrt predvideva izgradnjo vodovodnega omrežja, ki bo dovajal zadostne količine vode v mesto in priključitev čim več naselij na javni vodovod.

Realizacija: Pričela je izgradnja primarnega vodovodnega omrežja, kateri bo zagotovil kvalitetnejšo oskrbo naselij z vodo.

Vodovodi

Družbeni načrt predvideva pridobivanje zemljišč za ožje varstvene pasove okoli vodovodnih zajetij pri krajevnih vodovodih in pričetek izgradnje vodovodov v naseljih Dobrunje–Bizovik, Mali in Veliki Lipoglav, Pance, Repče, Javor (del) ter ojačitev vodovoda Dolsko–Senožeti.

Krajevni vodovodi:

Na območju občine je 35 lokalnih vodovodov, od katerih ima neoporečno vodo samo 5 vodovodov. Stanje krajevnih vodovodov je izredno kritično, saj je voda v večini vodovodov bakteriološko oporečna.

Vse novozgrajene vodovode bi moral prevzeti v upravljanje Mestni vodovod, po dogovoru s krajevnimi skupnostmi pa tudi lokalne vodovode. Varstveni pas mora urediti upravljalec vodovoda, to pa je krajevna skupnost. Sanacijski program varstvenih območij ljubljanskega vodoskrbnega sistema bo izdelal IPK TOZD Komunalni inženiring.

Izgradnja vodovodov:

- v mesecu maju se je pričela gradnja vodovoda ϕ 200 Zadvor–Dobrunje–Bizovik, z odcepom na Litijsko cesto
- v letošnjem letu se bo pričela in končala prva faza gradnje vodovoda za naselja Veliki Lipoglav, Mali Lipoglav, v naslednjem letu pa še odcep na Pance in Zg. Slivnico
- v gradnji je vodovod Javor (Žagarski vrh)
- ojačitev vodovoda Dolsko–Senožeti je predvidena v letu 1980
- zgrajen je vodovod ϕ 300 po Zaloški do Polja
- nadaljuje se z izgradnjo vodovoda ϕ 800 od Zaloške do Litijske ceste
- v pripravi je dokumentacija za gradnjo vodovodov v Javorju, Mali vrh, Sostro–Sadinja vas, šolski vodovod v Besnici, Bizoviku, vodovodi v KS Dolsko, Klopce, Zadobrova–Sneberje in drugo vodovodno omrežje po planu Komunalne skupnosti
- v Dolskem bo v letošnjem letu zgrajen lokalni vodovod za šolo in VVZ Dolsko

Kanalizacija

Družbeni načrt predvideva gradnjo kanalizacije v krajevnih skupnostih Štepanjsko naselje, naselje Dobrunje in Bizovik in izgradnjo čistilne naprave. V gradnji je kanalizacija Zadvor–Dobrunje–Bizovik (končana bo v letu 1979). V krajevni skupnosti Štepanjsko naselje pa bo v letu 1979 zgrajena kanalizacija za naselje Gmajna (Ob potoku).

V izdelavi je tudi lokacijska dokumentacija za čistilno napravo v Zalogu.

Oskrba s plinom

Družbeni sporazum predvideva, da bo Plinama Ljubljana zgradila rezervoarje za plin, s katerim naj bi bile oskrbovane soseske Zalog, Fužine, Vevče, Polje.

Realizacija:

Plinifikacija poteka vzporedno z gradnjo stanovanjskih sosesk in z gradnjo industrije.

Komunalna energetika

Po družbenem sporazumu naj bi Komunalna energetika Ljubljana zgradila primarno vročevodno omrežje v soseskah usmerjene stanovanjske gradnje, ki leže v območju KEL-a in povezovalne vročevode med posameznimi območji, kar se izvaja sočasno z gradnjo posameznih sosesk.

Vzdrževanje komunalnih objektov in naprav kolektivne komunalne rabe

Financiranje komunalnih objektov in naprav komunalne rabe je potekalo do polovice leta 1978 iz proračuna občine, od druge polovice leta 1978 pa spada v okvir Komunalnih skupnosti. Izvaja se po posebnem družbenem sporazumu, po katerem plačujejo zaposleni 0,93 % od bruto osebnega dohodka. Realizacija programa je poverjena Komunalnemu podjetju Ljubljana.

4. STANOVANJSKO GOSPODARSTVO

Izhajajoč iz vseh ocen in stališč ter programa akcij in dela za leto 1979 vidimo, da nimamo še sprejetega samoupravnega

sporazuma o temeljnih plana za srednjeročno obdobje, niti srednjeročnega programa razvoja stanovanjskega gospodarstva v občini in mestu Ljubljana.

V nadaljevanju podajamo oceno dela in nalog po posameznih področjih dela stanovanjskega gospodarstva v občini Ljubljana Moste–Polje:

1. graditev in prenova stanovanj
2. gospodarjenje s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini
3. družbena pomoč

Graditev in prenova stanovanj

Zaključena je gradnja vseh stanovanjskih objektov v Štepanjskem naselju, po programu je potekala izgradnja stanovanjske soseske No ve Jarše.

V program usmerjene stanovanjske graditve mesta Ljubljane je vključena 1. faza stanovanjske graditve v Fužinah.

Stanovanjska soseska v Zg. Kašlju bo realizirana do konca srednjeročnega obdobja, medtem ko o izgradnji soseske v Sneberjah še ni dokončne odločitve.

– Analiza stanovanjskega primanjkljaja kaže, da gradimo v tem srednjeročnem obdobju za naravni prirastek 28,7 %, za selitveni prirast 41,8 % in za pokrivanje tekočega primanjkljaja 28,5 % stanovanj v Ljubljani, ki ga ne uspemo v tem obdobju pokriti. Naš prirast prebivalstva letno 5,3 % v občini, bi kljub najvišji stopnji pokrili, saj gradimo povprečno letno 716 stanovanj, vendar moramo skupno v Ljubljani razreševati primanjkljaj stanovanj. Razen tega pa je 10 % zatečenega stanovanjskega fonda potrebno zelo skrbnega vzdrževanja, prenove in nadomeščanja.

Pregled dokončanih stanovanj po letih s prikazom povprečne površine stanovanj

Leto	Št. dokonč. stanovanj	Skupna površina (m ²)	Povprečna površ. stanov. (m ²)
1976	941	62.834	66,77
1977	816	43.636	53,48
1978	432	23.690	54,84

Gospodarjenja s stanovanji v hišah družbene lastnine

Pregled stanovanj

– V samoupravni stanovanjski skupnosti občine Ljubljana Moste–Polje združujemo na dan 31. 12. 1978 9204 stanovanj, od tega je 2192 ali 23,8 % v etažni zasebni lasti.

– 90 % od vseh stanovanj je mlajših od 20 let, kar predstavlja v oceni standarda stanovanj zelo lep pokazatelj, v oceni gradnje pa nosijo ravno ta mlajša stanovanja vso težo nekvalitetne gradnje in posledico poskusov uvajanja nove tehnologije in novih materialov.

– V skupnem številu stanovanj je 41 % majhnih stanovanj, t.j. povprečno 31 m², večjih pa je 59 % s povprečno stanovanjsko površino 58 m². Povprečna stanovanjska površina stanovanj v družbeni lastnini je 48,15 m², v etažni zasebni lastnini pa 44,29 m².

Gospodarjenje

Gospodarjenje s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini ali mešani lastnini se opravlja s sredstvi stanovalcev in s prispevki etažnih lastnikov. Večji del sredstev, t.j. cca 60 % se uporabi za vzdrževanje, cca 20 % za amortizacijo in cca 20 % za stroške upravljanja stanovanjskih hiš. HS razpolagajo z 18 % sredstev namenjenih za tekoče vzdrževanje hiš. Amortizacija, o kateri odloča zbor uporabnikov pri skupščini SSS in vlagatelji, je neizkoriščena.

– Zbiranje sredstev stanovalcev in prispevkov etažnih lastnikov ni zadovoljivo, saj je ob koncu leta 1978 iz naslova stanovalcev bilo že cca 4 mio din terjatev.

Poslovanje hišnih svetov

Poslovanje hišnih svetov postaja vse bolj zahtevno in se za samostojno poslovanje odločajo le tisti stanovalci v stanovanjskih hišah, ki razpolagajo s strokovnim kadrom. V okviru naše občine je 42 hišnih svetov s samostojnim poslovanjem, dočim so ostali sklenili pogodbo s Staninvestom.

Ob ratovanje hiš imajo hišni sveti različno organizirano.

Zaposlovanja delavcev za obratovanje hiš (hišnik, snažilka in drugi) pri hišnih svetih je še v večini primerov nezakonito urejeno.

Organizacija za vzdrževanje

Delovno organizacijo specializirano za stanovanjsko gospodarstvo potrebujejo stanovalci pri svojem skupnem delu v stanovanjskih hišah, pa tudi stanovanjska skupnost pri upravljanju z združenimi sredstvi. Konec leta 1978 smo obravnavali osnutek samoupravnih sporazumov s posameznimi TOZD Staninvesta in podpisali le sporazum s TOZD Inženiring in TOZD Računovodske in tehnične storitve.

Pogodbeni odnosi kot osnova upravljanja in gospodarjenja

— Kljub temu, da je stanovanjska zakonodaja iz leta 1974 nedvoumna, pa ugotavljamo, da še vedno nimamo sklenjenih vlagateljskih pogodb s cca 35 % vseh vlagateljev stanovanj (delovnih organizacij, skupnosti in delovnih skupnosti).

— V letu 1978 smo pristopili k obnavljanju stanovanjskih pogodb. 52 % stanovalcev je obnovilo staro oziroma sklenilo novo stanovanjsko pogodbo.

— Neusklajene in neskljene pogodbe z etažnimi lastniki predstavljajo vzrok za neplačilo obveznosti, pa tudi za spore med stanovalci v družbenih stanovanjih in etažnimi lastniki.

Poslovni prostori

V upravljanju stanovanjske skupnosti je bilo na dan 31. 12. 1978 94 poslovnih prostorov (lokalov) s površino 7899 m². Poslovni prostori so pretežno nesodobni in potrebni adaptacije. Tako starejši kot novejši poslovni prostori pa ne zagotavljajo pokrivanja niti enostavne reprodukcije, zato ne moremo pristopiti niti k adaptacijam, še manj izgradnji novih poslovnih prostorov. Podatek, ki je porazen so namreč najemnine, saj že od leta 1967 niso spremenjene, razen v primerih, če je prišlo do zamenjave najemnika in se je takrat pogodbeno dogovorila nova najemnina. Najemnina je v povprečju 6,20 din za 1m², kar je malo ob primerjavi s prometom, ki ga ustvarjajo najemniki v teh prostorih (gostinske in trgovske delovne organizacije, proizvodna obrt in podobno).

Samouprava v stanovanjskih hišah in KS

Stanovanja, ki smo jih v začetku navedli (9204) se nahajajo v 683 hišah — vhodih. Od teh hiš — vhodov 28 % nima zakonskih osnov za ustanovitev hišnega sveta (manj kot 5 stanovanj). Te hiše se poslužujejo v glavnem organizacije Staninvesta, da jim vodi poslovanje, dočim so stanovalci le v redkih primerih samoupravno povezani. Gre za problem predvsem tam, kjer so 1–2 stanovanjske hiše v večjem številu, pa jih še nismo uspeli povezati v združeno obliko samoupravljanja v okviru naselja, ulice ali ožje sosesčine.

Hišni sveti so ustanovljeni v 74 % vseh hiš — vhodov, za katere je to zakonska osnova in deluje za področje 364 vhodov. Ocenjujemo, da bi stanovalci hiš, ki še niso povezani v hišne svete, morali oblikovati v občini Moste–Polje 30–40 hišnih svetov. Začasna uprava je bila uvedena le v samskem domu Zakotnikova 1.

Povezava delegatov stanovalcev v samoupravo krajevne skupnosti je predvidena v obliki zbora stanovalcev v krajevni skupnosti. Ob splošnih volitvah v letu 1978 so bile izvoljene posebne ali združene delegacije za stanovanjsko gospodarstvo, ki pa v večini primerov niso izhajale iz zborov stanovalcev v krajevni skupnosti. Zbor stanovalcev v krajevni skupnosti je v letu 1978 deloval le v KS Nove Jarše v obliki kot jo predvideva zakonodaja dočim so se v ostalih krajevnih skupnostih skupnosti posluževali aktivna predsednikov hišnih svetov.

Družbena pomoč v stanovanjskem gospodarstvu

V omenjenem obdobju je delo družbene pomoči potekalo skladno s potrjenimi programi dela ob upoštevanju zakona o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu, samoupravnega sporazuma o združenju sredstev družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu ter upoštevajoč dana izhodišča in smernice za delo in izvajanje družbene pomoči.

— Na podlagi treh natečajev za dodelitev stanovanj, zgrajenih s sredstvi družbene pomoči v stanovanjskem gospodarstvu, je bilo v občini Ljubljana Moste–Polje občanom z nerešenimi stanovanjskimi problemi dodeljenih 462 stanovanjskih enot različne strukture in sicer:

družinam z nizkimi dohodki: 313

mladim družinam: 73

upokojevcem: 76

Stanovanjska vprašanja borcev članov ZZB je reševal mestni odbor ZZB z dodelitvijo novega stanovanja ali dodelitvijo kredita.

— Dodeljenih je bilo tudi 194 stanovanjskih enot, nad katerimi ima razpolagalno pravico Samoupravna stanovanjska skupnost občine Ljubljana Moste–Polje

— Samoupravna stanovanjska skupnost občine Ljubljana Moste–Polje je udeleženka družbenega dogovora o odpravi barakarskih naselij ter stanovanj VI. in VII. kategorije, za kar združujemo del sredstev družbene pomoči. Z združenimi sredstvi in bančnimi krediti se je financirala izgradnja naselja Zg. Kašelj s 92 enotami, kamor so bile preseljene družine iz barakarskih naselij.

Poleg omenjenih je bilo porušenih še 42 barak, družine pa so bile preseljene v druga stanovanja.

Skupaj je bilo v občini Ljubljana Moste–Polje preko SSS rešenih 780 pereh stanovanjskih problemov.

— Pomembna novost v letu 1978 je bilo subvencioniranje stanarin. 119 občanom je bila priznana pravica do delne nadomestitve stanarine.

— Pomembna novost je premiranje namenskega stanovanjskega varčevanja. V letu 1978 smo prejeli 7 vlog za odobritev premije. Vse so bile ugodno rešene, varčevalcem pa je bilo preko LB nakazano 94.244,00 din brez obveznosti vračanja.

— Stanovanjska vprašanja delavcev, zaposlenih pri zasebnih delodajalcih so se reševala na dva načina in sicer:

— z dodelitvijo solidarnostnih stanovanj — 14 enot in z dodelitvijo kreditov — 31 prosilcev.

— Iz sredstev odpravljenega občinskega sklada je bilo kupljenih 10 stanovanjskih enot za rešitev stanovanjskih problemov šolstvu, zdravstvu, družbenim službam, prosilcem po členu 85. Zakona o stanovanjskih razmerjih ter Krajevni skupnosti Moste.

— Glede zamenjave stanovanj je med občani zelo velik interes, kar sklepamo na podlagi evidentiranih vlog za zamenjavo, katerih je več kot 300. Izvedeno je bilo 23 zamenjav ali rešenih 46 prosilcev.

5. DRUŽBENE DEJAVNOSTI

Otroško varstvo

Doseženo je 40 % vključevanje predšolskih otrok v VVZ, vendar pa so kapacitete presežene za povprečno 22 % od 2.029 odklonjenih otrok v septembru 1978.

Tabela I — Planirano in doseženo vključevanje otrok v VVZ

Občina	Plan in realizac. 1976	1977			1978		
		Plan	Realizac.	%	Plan	Realizac.	%
Lj.-Bežigrad	2.041	2.311	2.342	101	2.657	2.503	94
Lj.-Center	2.320	2.630	2.471	93	2.042	2.291	75
Lj.-Moste-Polje	2.314	2.725	2.421	90	2.963	2.662	59
Lj.-Šiška	2.960	3.120	3.154	99	3.904	3.465	53
Lj.-Vič-Rudnik	2.244	2.564	2.205	85	2.324	2.574	91
Ljubljana	11.929	13.513	12.733	94	15.411	13.500	57

Tabela II — Vključenost otrok v VVZ:

Občina	Skupno število predšolskih otrok od 0–7 let	Vključeni v VVZ 1978	%
Lj.-Bežigrad	5.279	2.503	47,5
Lj.-Center	2.650	2.291	80,3
Lj.-Moste–Polje	6.515	2.662	40,8
Lj.-Šiška	7.275	3.465	44,0
Lj.-Vič–Rudnik	7.657	2.574	35,9
Ljubljana	30.176	13.500	44,73

Zaključena je gradnja vseh VVZ iz prvega samoprispevka, vendar pa načrt izgradnje prostora ni 100 % realiziran. Niso pridobljeni prostori v stanovanjskih blokih KS Štepanjsko naselje za 70 otrok, VVZ Štepanjsko naselje je zgrajeno za 200 otrok in ne

za 250, gradnja prizidka VVZ. Zajčja Dobrava za 60 otrok ni načrtovana, v KS Nove Jarše pa je v gradnji VVZ za 120 otrok in ne 250 otrok. V letih 1976 do 1979 bo zgrajenih 720 mest od načrtovanih 1.050. Zaostaja tudi organizacija družinskega varstva (50 % realizacija) ob iskanju možnosti za čimštevilčnejše vključevanje otrok v različne oblike vzgoje in varstva (80-urni program za otroke, ki niso vključeni v VVZ, ure pravljič, letovanje, izleti, itd.).

Sanacija počitniške baze Zambratija ni bila izvedena in tako ne pridobljena nova ležišča, ker občina Buje ni izdala lokacijskega dovoljenja, zato je letovanje otrok omejeno na staro zmogljivost. Vzdrževanje objekta pa je redno.

Osnovno šolstvo

Načrtovana izgradnja osnovnošolskega prostora zaostaja. Zgrajenih oz. v gradnji so 3 objekti, načrtovana izgradnja še 2

objektov v letu 1979 (OŠ Karel Destovnik Kajuh, prizidek OŠ Adolfa Jakhla Zalog, OŠ Nove Jarše, v pripravi pa OŠ Štepanjsko naselje in OŠ Dolsko). Zgrajenih bo skupaj 59 učilnic od načrtovanih 78, ob tem, da 4 učilnice v Dolskem niso bile vključene v načrt izgradnje. V osn. šolah na področju občine Ljubljana Moste-Polje ni mogoče doseči eno in pol izmenski pouk, saj je 1,7 izmenski pouk poprečje predvsem na račun eno izmenskega, vendar kombiniranega pouka podružničnih šol. Število oddelkov podaljšanega bivanja absolutno raste, vendar pa pomeni stagnacijo ob izredno velikem številu otrok in izključevanje višjih razredov (OŠ Karel Destovnik Kajuh, OŠ Polje).

S takšnim programom izgradnje šol in VVZ ni mogoče zagotoviti vsem 6 letnim otrokom obiskovanje celoletne male šole, temveč je mogoče izvesti samo 120 urni program.

Tabela III - Obseg vzgojnoizobraževalnih storitev v OŠ v Ljubljani za leto 1976, 1977, 1978

Občina	Število učencev			Šolska izmena			Število učencev a učni oddelki (brez posebne šole)		
	1976	1977	1978	1976	1977	1978	Št.odd. 1976	Št.odd. 1977	Št.odd. 1978
Bežigrad	4.543	5.139	5.495	1,4	1,4	1,3	165 = 20,0	174 = 20,5	169 = 20,2
Center	4.747	4.575	4.599	1,5	1,5	1,45	162 = 20,3	154 = 20,2	146 = 20,4
Moste-Polje	6.134	6.353	6.503	1,7	1,7	1,7	194 = 20,7	199 = 20,0	200 = 20,7
Šiška	8.409	8.547	8.713	1,6	1,5	1,6	287 = 20,0	292 = 20,5	296 = 20,0
Vič-Rudnik	7.951	8.003	8.130	1,6	1,5	1,5	250 = 20,3	254 = 21,5	270 = 20,3
Ljubljana	32.134	32.722	33.520	1,6	1,5	1,5	1056 = 20,4	1093 = 20,3	1127 = 20,3
VZ J. Levca	556	572	540	1,6	1,5	1,2	58 = 11,3	57 = 10,0	54 = 10,0

Tabela IV

Občina	Vključitev učencev v podaljšano bivanje			Vključitev učencev v celodnevno osnovno šolo		
	1976	1977	1978	1976	1977	1978
Bežigrad	27,7	24,6	27,1	9,6	12,1	15,0
Center	30,0	36,1	39,4	1,3	2,5	3,7
Moste-Polje	19,2	25,9	20,5	-	-	-
Šiška	20,0	19,1	22,3	9,4	10,1	10,0
Vič-Rudnik	10,6	10,3	19,4	4,5	4,7	8,4

Kadrovska situacija je zaskrbljujoča, saj število delavcev z neustrezno izobrazbo raste, kadrovsko načrtovanje pa ni ustrezno. Dogovorjene naloge v družbenem planu o kadrovski politiki in zagotavljanju boljših družbenoekonomskih pogojev za delavce na področju osnovnega šolstva, niso realizirane.

V šolskem letu 1978/79 je bilo vključeno 6.596 otrok v 240 oddelkov. Primerjanje s šolskim letom 1976/77 kaže skokovito rast števila šoloobveznih otrok, v šolskem letu 1977/78 za 2,8 %, v šolskem letu 1978/79 pa že 7 %. Skupno je bilo na območju občine v šolskem letu 1977/78 zaposlenih 295 pedagoških delavcev. 27 delavcev ni imelo ustrezne šolske izobrazbe, med tistimi z ustrezno šolsko izobrazbo pa je 112 delavcev imelo srednjo šolo, 90 višjo in 40 visoko.

Iz vzgojno izobraževalnih organizacij na območju občine je v šolskem letu 1977/78 odšlo 29 delavcev, 14 z ustrezno šolsko izobrazbo (od tega 8 v druge VIO, 2 izven VIO in 4 neznano), 15 z neustrezno šolsko izobrazbo.

V šolskem letu 1978/79 pa so bili zaposleni 304 pedagoški delavci, od tega 15 vodilnih delavcev, 96 delavcev z učiteljskim, 5 z drugo srednjo šolo, z višjo 89 in visoko 35. Neustrezno izobrazbo ima 64 delavcev. Delo združuje za nedoločen čas 242 delavcev, 62 pa za določen čas.

Značilnosti kadrovske situacije

Število delavcev z neustrezno izobrazbo stalno narašča. V šolskem letu 1977/78 je bilo 37 delavcev z neustrezno izobrazbo

ali 12,5 %, v šolskem letu 1978/79 pa 64 ali 21,05 % ob dejstvu, da se je skupno število delavcev povečalo za 9 delavcev.

Notranja izobrazbena struktura kaže upadanje števila učiteljev od 112 ali 38 % na 96 ali 31,5 %, število delavcev z višjo izobrazbo se je sicer zmanjšalo za 1 delavca, v odstotkih pa od 30,5 % na 29,27 %.

V šolskem letu 1977/78 je bilo delavcev z visoko izobrazbo 40 ali 13,5 %, v šolskem letu 1978/79 pa 35 ali 11,51 %, torej zmanjšanje absolutnega števila in poslabšanje notranje strukture.

Zmanjšalo se je število delavcev, ki združuje delo za nedoločen čas od 249 na 242 in povečalo število delavcev, ki združujejo delo za določen čas od 41 na 62 (20,39 %).

Kultura

Edina profesionalna ustanova Knjižnica Jožega Mazovca ugotavlja zaostajanje za načrtovanim razvojem (1 knjiga na prebivalca), saj 44.641 knjižnih enot predstavlja 0,7 % knjige na prebivalca.

Ob seg kulturnih društev in njihove dejavnosti v okviru Zveze kulturnih organizacij ostaja na nivoju leta 1977/78, ko je kulturna dejavnost ob kulturni akciji doživela razmah. Tako je mogoče ugotoviti stagnacijo, ki ji botruje predvsem pomanjkanje prostora za izvajanje kulturne dejavnosti. Celodnevna OŠ kot kulturno žarišče krajevne skupnosti pa zaradi izredne stiske po oceni ne bo mogla razviti svoje dejavnosti v prvih letih novega srednjeročnega obdobja.

Zdravstvo

Načrtovani razvoj zdravstvenega varstva je temeljil na povečanju osnovnega zdravstvenega varstva in zmanjšanju kliničnega ter specialističnega zdravstvenega varstva. Temeljno usmeritev je predvsem ovirala stalna rast bolnikov oz. pregledov bolnih občanov na račun preventivnega zdravstvenega varstva. Zato je povečevanje števila zdravnikov le sledilo potrebam po zdravljenju, kar dokazuje tudi normativna neusklajenost števila zdravstvenih ekip z rastjo števila prebivalstva.

Trenutne prostorske in razvojne možnosti osnovnega zdravstvenega varstva v Ljubljani ne odgovarjajo potrebam, kar posebej velja še za občino Ljubljana Moste-Polje.

Tabela V: Pregled opravljanja zdravstvenih storitev

TOZD zdravstva v okviru ZD Ljubljana	Lasten TOZD za lastno OZD	Drugi TOZD-i ZD Ljubljana	Ostali v SRS ali SFRJ
Ljubljana-Bežigrad	35,6 %	25 %	39,4 %
Ljubljana-Center	37,4 %	34,7 %	27,9 %
Ljubljana-Moste-Polje	43,3 %	22,9 %	33,8 %
Ljubljana-Šiška	51,7 %	25,8 %	22,5 %
Ljubljana-Vič-Rudnik	54,4 %	23,4 %	22,2 %

Opomba: Odstotek velja za osnovno zdravstveno varstvo in preventivo za leto 1978 (za vse SOB)

Socialno skrbstvo

Osnovna značilnost je poenotenje družbeno denarnih pomoči v Ljubljani (višina ddp v občini Moste-Polje v letu 1976 in 1977 je bila nižja kot v ostalih ljubljanskih občinah). Ugotovljena je stalna rast števila občanov, prosilcev družbeno denarnih pomoči. Vse načrtovane oblike dela izvajajo delavci Centra za socialno delo (laično nego na domu, sosedsko pomoč, ...) v tesnem sodelovanju z društvi in družbenimi organizacijami, predvsem občinsko organizacijo RK. Manj uspešno je sodelovanje s komisijami in drugimi telesi v krajevnih skupnostih, kar pa je pogoj razvijanja vseh oblik pomoči in sodelovanja.

Telesna kultura

Dogovor o temeljnih družbenega načrta občine predvideva združevanje sredstev za investicije v telesno kulturne objekte, kar pa ni v celoti uresničeno: adaptacija prostorov v Polju, načrtovana v letu 1976 je prenešana v leto 1979, realizirana ni izgradnja rokometnega igrišča in balinišča v Mostah, nogometnega igrišča in pokritega bazena v Vevčah, tenis igrišča v Zadobrovi, rekreativnega centra v Zeleni jami.

Zgrajeni so bili tile objekti: drsališče v Zalogu, smučarska vlečnica v Besnici, tream kabinet, kegljišče in športna dvorana na Kodeljevem, tream steza v Zadvoru.

Pospešana in realizirana je načrtovanost dela na področju rekreacije v možnem obsegu glede na objekte in v letošnjem letu vključena rekreativna dejavnost tudi na področju organizirane predšolske vzgoje. Jugoslovanski normativ 3m2 telesno kulturnih površin na prebivalca ni dosežen niti v Ljubljani, niti v SR Sloveniji. V Ljubljani je v letu 1978 1,23 m2 na prebivalca in v SRS cca 2 m2. Od leta 1975 smo v Ljubljani uspeli zvečati telesno kulturne površine le za 1,03 %, namesto 65 %, predvidenih v s rednoročnem programu.

Temeljni usmeritvi razvoja telesne kulture — razširjanje rekreacijske dejavnosti in s selekcijami prepleten vrhunski šport so se odražale tudi v pospešeni aktivnosti šolskih športnih in delavskih športnih društev in TVD Partizan. Kljub pospešeni aktivnosti pa moramo ugotoviti počasnejšo rast od načrtovane in prepočasno preobrazbo telesne kulture.

Družbeni načrt občine ni vključeval načrtovanja razvoja raziskovalne dejavnosti in usmerjenega izobraževanja.

6. SPLOŠNI LJUDSKI ODPOR IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

Territorialna obramba

Usposobljenost enot in štabov TO je potekalo v skladu s programom in so bili doseženi rezultati. Vojna pripravljenost štabov in enot je zadovoljiva. Enote so formacijsko izpopolnjene, niso pa še ustrezno opremljene.

Civilna zaščita

V enote in štabe civilne zaščite je vključeno 11 % prebivalcev. To je v skladu z republiškimi povprečjem in s predvidevanjem republiškega načrta. Povprečna usposobljenost enot in štabov civilne zaščite je zadovoljiva. Stanje bi bilo boljše, če ne bi bilo take velike fluktuacije in če bi izobraževanje potekalo po specializacijah ter dan večji poudarek praktičnemu urjenju.

Ne moremo biti zadovoljni s stanjem materializacije CZ, ker zaradi manjšega dotoka finančnih sredstev ni bil realiziran program opremljanja, kar velja zlasti za enote civilne zaščite pri stanovanjskih hišah. Samoupravna stanovanjska skupnost ni realizirala svoj program.

Gospodarstvo

OZD s področja gospodarstva se vključujejo v obrambne priprave v organizacijskem, kadrovskem in materialnem smislu. Niso pa še dosegli take stopnje razvoja, ki bi omogočala hiter prehod v vojno stanje. Čuti se, da so veliko boljše izvršene obrambne priprave v samoupravno dobro organiziranih organizacijah, kot pa tam kjer samoupravljanje ni razvito.

Krajevne skupnosti

V krajevnih skupnostih smo sledili izvajanju nalog kot jih nalaga družbeni načrt in dosegli kvaliteten premik v obrambnih pripravah. To velja za področje SLO in družbeno samozaščito. Tudi vzgoja in izobraževanje prebivalstva je potekala v krajevnih skupnostih dobro. Potrebe po materializaciji pa niso zadovoljive, tako za enote CZ, kot organe krajevne skupnosti. Poseben problem predstavlja kadrovska razporeditev po vojni sistemizaciji, ker še vedno premalo vključujemo žene in mladino.

Samoupravne interesne skupnosti

V smislu zahtev družbenega načrta je na področju samoupravnih interesnih skupnosti najmanj narejenega. Dejstvo je, da nimamo tudi še vseh sistemskih rešitev za delo SIS. Kljub temu pa bi se lahko več angažirale zlasti v sodelovanju s krajevnimi skupnostmi in OZD družbenih dejavnosti.

Strokovne organizacije in društva

V občini imamo več društev, katerih dejavnost je izredno pomembna za SLO in DS. Vendar vsa niso dovolj angažirana za izvajanje obrambnih priprav. Razlog za to je, ker niso dobivale potrebne usmeritve.

Družbena samozaščita

Na področju družbene samozaščite smo dosegli dober razvoj v organizacijskem in svebinskem smislu, kar se odraža v ugodnih varnostnih razmerah in angažiranosti delovnih ljudi in občanov pri preprečevanju družbene škodljivosti. Organizirane so enote narodne zaščite v vseh KS in OZD.

V občini je dosežena samoupravna organiziranost področja LO in DS v skladu z zakonskimi normami in družbenopolitičnimi dokumenti. Tudi financiranje LO in DS se vse bolj uveljavlja izven proračunov na podlagi družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov. Ustvarjeni so pogoji za podružbljanje zadev SLO in DS, ki postaja vse bolj sestavni del družbenopolitičnega in družbenoekonomskega življenja v občini.

III. KLJUČNI PROBLEMI V DOSEDANJEM RAZVOJU

IN KULTURNÍ PROBLEMY
V ODBORNÉM RÁZU

Temeljni cilji srednjeročnega obdobja 1976–80 so bili usmerjeni v prizadevanja za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer delovnega človeka ter skladnejši družbeno-ekonomski razvoj občine kot celote s postopnim izenačevanjem porazdelitve socialnih dobrin za vse delovne ljudi in občane ljubljanskih občin.

Razvoj občine je v tem obdobju potekal pod vplivom številnih nasprotij in protislovij, ki so onemogočili uresničitev osnovnih ciljev razvoja. Eden ključnih problemov je velik selitveni prirast prebivalstva (povprečna letna stopnja 5,3 je največja v Ljubljani in Sloveniji), saj je v tem času število prebivalstva poraslo za preko 10.000, kar je presegalo ekonomske zmožnosti občine pri uveljavljanju ravni družbenega standarda dogovorjenega v Ljubljani. Obstoječa neskladja zatečena v začetku srednjeročnega obdobja so se še povečala. To pa se odraža v zaostajanju razvoja krajevnih skupnosti kot temeljne skupnosti družbenega življenja občanov. Osnovni cilj dvigniti kvaliteto in izenačiti pogoje življenja in dela v vseh krajevnih skupnostih je dolgoročni proces, ki pa v prvih letih srednjeročnega obdobja ni dosežen.

Na področju ekonomskega razvoja

Na področju samoupravnih in družbeno ekonomskih odnosov je bil dosežen velik napredek pri dograjevanju samoupravne organiziranosti in uvajanju novih družbeno ekonomskih odnosov na dohodkovnih osnovah. Večina organizacij združenega dela se je reorganizirala v skladu z Zakonom o združenem delu, vendar se še vedno prepočasi uveljavljajo vsebinske spremembe oziroma proces združevanja dela in sredstev na osnovi dohodkovnih odnosov in svobodne menjave dela.

Zakon o temeljnih sistema družbenega planiranja in družbenem planu Jugoslavije se ni zadovoljivo izvajal. Več kot polovica organizacij združenega dela namreč ni sprejelo samoupravnega sporazuma o osnovah srednjeročnega programa razvoja in srednjeročnega programa razvoja.

Globalni kazalci gospodarjenja kažejo, da bo gospodarstvo občine v štirih letih srednjeročnega obdobja doseglo planirano stopnjo rasti družbenega proizvoda 6,5 %, letno. Vendar pa je ta rast bolj rezultat prekomernega zaposlovanja kot pa rast produktivnosti dela. V vseh letih planirana rast produktivnosti dela ni bila dosežena (planirano 4,4 % letno, doseženo 3,3 % letno). Zaposlovanje je preseglo planirano stopnjo rasti 2 %, saj je letno rastle s povprečno stopnjo 3,5 %. Kvalifikacijska struktura v občini je nezadovoljiva, 52 % zaposlenih v gospodarstvu so nekvalificirani delavci. V industriji se je kvalifikacijska struktura zaposlenih nekoliko popravila, bistveno pa se je poslabšala v gradbeništvu, prometu in gostinstvu. S tako kvalifikacijsko strukturo pa bo težko načrtovati razvoj tehnološko zahtevne proizvodnje oz. zagotoviti zadovoljiv porast produktivnosti.

Delitev družbenega proizvoda v korist sredstev za osebne dohodke ter v začetku planskega obdobja tudi sredstev za splošno in skupno porabo je vplivala na poslabšanje akumulativne oz. reproduktivne sposobnosti gospodarstva, ki je v obdobju 1975 – 1978 padla za 23 % oz. 17 %. V letu 1978 se je reproduktivna sposobnost nekoliko popravila in znaša delež sredstev za reprodukcijo v družbenem proizvodu 28 %, kar bi bil zadovoljiv delež, vendar po izločitvi sredstev za kreditiranje hitrejšega razvoja in izgradnjo infrastrukture ostane v gospodarstvu občine samo 40 % vseh sredstev za reprodukcijo.

Na področju zunanjetrgovinske menjave nismo v celoti dosegli planiranega razmerja med izvozom in uvozom. Planirali smo, da se bo to razmerje popravilo od 1 : 2,5 na 1 : 1,5. Doseženo je razmerje 1 : 2. Dosežena je sicer ugodna rast izvoza, vendar ob istočasnem naraščanju uvoza. Še vedno je okoli 65 % vseh surovin, ki se predelujejo, uvoženih.

Na področju izvajanja investicijske politike sprejete smeri razvoja niso v celoti uresničene.

Dosedanja investicijska vlaganja v globalu niso dala predvidenega učinka v porastu produktivnosti dela niti v izboljšanju zastarelosti osnovnih sredstev, ki imajo še vedno 55 % stopnjo odpisanosti, delovne priprave pa kar 70 % stopnjo iztrošenosti.

Investicije, ki so bile predvidene s srednjeročnim družbenim načrtom občine, časovno kasnijo in bodo nekatere dokončane šele v naslednjem srednjeročnem obdobju, s tem pa se bodo tudi učinki teh investicij pojavili šele v naslednjih letih.

Izvajanje investicij, ki so v republiškem in mestnem srednjeročnem načrtu opredeljene kot nosilne investicije ni bilo dovolj usklajevano na ravni republike, mesta in občine ter med predvidenimi nosilci (Blagovno transportni center in Železniško

gospodarstvo). Ni dokončno usklajeno stališče do izgradnje III. in IV. faze železniškega terminala.

Kot poseben problem pri izvajanju investicijske politike se pojavlja problem celovitosti izgradnje industrijskih con. Tu ugotavljamo, da prostorsko načrtovanje in usmerjanje industrije in ostalih dejavnosti v okviru mesta, regije in tudi republike ni usklajeno ter, da ni organiziranih in vnaprej pripravljenih con, ki bi zagotovile najbolj racionalno uporabo prostora. Prav tako manjka povezovanja investorjev v poslovne skupnosti v tistih dejavnostih, ki so lahko vsem v con skupne.

Eden ključnih nerešenih problemov občine je preskrba občanov, pomanjkanje gostinskih obratov in stagnacija obrtne predvsem storitvene dejavnosti. Stanje na področju preskrbe terja ugotavljanje družbeno politične odgovornosti nosilcev planiranja, ki plana izgradnje maloprodajnih trgovskih objektov v občini niso realizirali.

Na področju socialnega razvoja

Osnovni vzrok ključnih problemov na področju socialnega razvoja je velik, predvsem selitveni porast prebivalstva. Naraščanje števila predšolskih otrok se izraža tudi v povečanju števila šolskih novincev in postopnem naraščanju števila oddelkov in učencev vseh razredov. Gradnja novih sosesk, ki zahteva istočasno tudi gradnjo objektov družbenega standarda, povzroča tudi nesorazmerni nivo družbenega standarda med posameznimi krajevnimi skupnostmi in zaostajanje razvoja starejših sosesk in krajevnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti.

Stanje na vseh področjih družbenih dejavnosti kaže na povečanje neskladja. To dokazujejo tudi podatki gibanja vključenih otrok v VVZ, saj se je odstotek zmanjšal ob povečani izgradnji vzgojnega prostora. Tako je namesto 39 % vključenih otrok v letu 1978 upadlo število vključenih otrok na 38 %. Starostna struktura šoloobveznih otrok kaže na rast predvsem šolske mladine, število šoloobveznih otrok pa se je povečalo od 6.184 v letu 1976 na 6.483 v letu 1978 in tako ni bilo mogoče doseči 1,5 izmenski pouk, niti uveljaviti celodnevne osnovne šole. Po večanju števila prebivalcev se je odrazilo tudi pri zagotavljanju osnovnega zdravstvenega varstva.

Dogovorjena raven družbenega standarda zahteva nujen dogovor o možnostih investicij na področju družbenih dejavnosti, saj sredstva skupne porabe ne dopuščajo načrtovanja novih investicij, istočasno pa so vprašljiva tudi sredstva za funkcionalno dejavnost ob tako pospešeni gradnji in dogovorjeni ravni družbenega standarda.

Istočasno pospeševanje izgradnje objektov družbenega standarda v novih soseskah pomeni zaostajanje v starejših stanovanjskih skupinah oziroma krajevnih skupnostih. Z gradnjo objektov 1. in 2. samoprispevka se je omililo stanje na področju otroškega varstva in osnovnega šolstva, delno zdravstva, ostalo pa je odprto vprašanje objektov za kulturno in telesnokulturno dejavnost.

Načrtovana gradnja osnovnih šol iz programa 2. samoprispevka z dodatnimi programi ne dopušča možnosti načrtovanja celodnevne osnovne šole in ne doseganja 1,5 izmenskega vzgojno izobraževalnega dela. Možno je le vključevanje elementov celodnevne osnovne šole, za kar pa je potrebno doseči enotno družbeno politično akcijo vseh nosilcev razvoja in družbenopolitičnih organizacij ob tem, da je v Ljubljani predvidena rast vključitve otrok v podaljšano bivanje in celodnevno osnovno šolo 40 %.

Načrtovane vključitve 50 % predšolskih otrok ne bo mogoče doseči, saj razvoj otroškega varstva zaostaja za načrtovanji in potrebami, čeprav niso izkoriščene vse možnosti. (družinsko varstvo, enote VVZ v stanovanjskih objektih). 24 % povprečno prekoračenje zmogljivosti tudi otežkočajo nujno sodelovanje VVZ pri varstvu in vzgoji vseh otrok.

Pričakovano zmanjševanje učnih izmen v korist uresničevanja družbene vloge osnovnih šol na 1,5 izmenski pouk ne bo doseženo kljub objektom 1. in 2. samoprispevka in sofinanciranju dodatnih programov.

Z zmanjševanjem starostne meje za vključevanje v oddelke podaljšanega bivanja je otežkočeno tudi prehajanje na celodnevno osnovno šolo kot najvišjo obliko vzgojno izobraževanje dela. Občina Ljubljana Moste – Polje bo tako ostala edina ljubljanska občina brez celodnevne osnovne šole ali vsaj oddelkov nižje stopnje, ki bi bili organizirani v celodnevno osnovno šolo. Upadanje števila učencev v podružničnih šolah pa nujno pogojuje še nadaljnje ohranjanje kombiniranih oddelkov, ki zmanjšujejo uspešnost vzgojnoizobraževalnega dela.

– Izostajanje načrtovanja usmerjenega izobraževanja, kjer v 10 letih praktično ne beležimo nikakršnega napredka, zahteva ob 52 % s samo osnovno šolo ustreznejše načrtovanje razvoja usmerjenega izobraževanja, tesno prepletenega z razvojem združenega dela. Nenačrtost in stihijnost dokazujejo tudi konkretni podatki o usmeritvi učencev. Na srednjih šolah se za 106 poklicev izobražuje in vzgaja 2.262 učenca, po profilih pa 5 za ozki profil, 260 za široki profil in 474 za profil tehnika. Razpršeno je tudi usmerjanje gimnazijcev, neskladja pa so odraz nepovezanosti TOZD v posebnih izobraževalnih skupnostih usmerjenega izobraževanja.

– Zaostajanje preventivnega osnovnega zdravstvenega varstva na račun kurative in preobremenjenost objektov in zdravstvenih ekip osnovnega zdravstvenega varstva zahteva nujno načrtovanje in izgradnjo novih objektov in usklajenost programa zagotavljanja posameznih zdravstvenih storitev v Ljubljani.

– Nove naloge na področju socialnega skrbstva, ki jih strokovno opravlja Center za socialno delo (predzakonsko svetovanje, pravni poskusi, nadzor nad mladoletnimi prestopniki in nadzor nad starejšimi obsojenci) ob doseženem poenotenju drugih oblik socialnega skrbstva, onemogočajo kvalitetno uresničevanje nalog. Osnovni vzrok je prostorska utesnjenost centra in temu ustrezno število strokovnih delavcev (znatno preseganje normativov).

– Prepočasno uveljavljanje dosežkov znanosti, novih tehnologij in inovacij na področju združenega dela, ki je prepuščeno posameznim TOZD zahteva tudi tesnejše povezovanje samoupravnih interesnih skupnosti za raziskovanje ter uveljavljanje programov in raziskav v okviru področnih raziskovalnih skupnosti.

Na področju prostorskega razvoja

– Posledica premalo usklajenega razvoja stanovanjske gradnje v preteklosti je neracionalna raba prostora, ki se kaže v visokem odstotku individualne neorganizirane, razpršene zazidave, v poseganju v kmetijska zemljišča (nedovoljena gradnja) in v rušenje ambientalnih vrednot.

– Nenadzorovan, neorganiziran razvoj naselij je privedel do zaostajanja izgradnje komunalne in socialne infrastrukture in s tem do velikih razlik med standardom opreme posameznih naselij (Sostro, Zadvor, Polje).

– Pri medsebojnem povezovanju industrije po panogah je bil upoštevan le gospodarski vidik, premalo ali nič pa prostorski v smislu usmeritve novih proizvodnih dejavnosti na določene lokacije (živilska industrija, terminal Moste EITS cona Dolsko, lahka in srednje težka predelovalna industrija). Posledica je na eni strani prenasíčenost nekaterih con z neustreznimi dejavnostmi, ki se funkcionalno med seboj ne morejo povezovati in na drugi strani neizkoriščeni rezervati z opredeljeno namembnostjo ter dejavnosti, za katere prostor še vedno ni določen (gradbena industrija, skladišče neškodljivih snovi, območni centri gasilskih brigad).

– V preteklosti nastale industrijske cone povzročajo danes lokacijska neskladja v smislu prenasíčenosti in neprimernosti prostora. Tako stanje na eni strani omogoča uresničevanje razvojnih programov posameznih OZD, na drugi strani pa povzroča konflikte med industrijskimi in stanovanjskimi območji ter območji za druge neindustrijske dejavnosti.

– Podcenjevanje hitrega razvoja in razvojnega potenciala naselij in industrijskih con je v prometu privedlo do situacije, ko obstoječe cestno omrežje ne omogoča niti normalnega mestnega pretoka niti navezave na regionalni cestni sistem. S prepočasnim izvajanjem 10-letnega programa izgradnje cest so se možnosti za najnujnejšo ureditev tega problema še zmanjšale.

– Ukrepi zavarovanja vodnih virov in podtalnic v mestnem delu občine niso dovolj učinkoviti, oziroma njihovo izvajanje zaostaja za dogovorjenimi roki. Izvenmestno območje občine je v tem pogledu še vedno zapostavljeno (vaški vodovod).

Na področju komunalnega gospodarstva

– Izvajanje plana izgradnje omrežij in naprav individualne komunalne porabe bistveno zaostaja za načrtovanimi nalogami in razpoložljivimi finančnimi sredstvi.

– Komunalna dejavnost, ki naj bi omogočala nadaljevanje investicijskega razvoja, je sedaj zaviralni faktor (preskrba z vodo, izgradnja cestnega omrežja, neustrezna povezava z mestnim središčem in regionalnim cestnim sistemom).

– Pokrivanje potreb občanov po vseh komunalnih storitvah (od javne razsvetljave, urejanja zelenic, čistoče, PTT) ni zadovoljivo, ker današnje komunalne storitve ne zadoščajo.

– Bistveno bo potrebno spremeniti možnosti za razvoj na izvenmestnem območju, ki ga sedaj pravzaprav komunalno ne pokrивamo.

**SMERNICE ZA PRIPRAVO DRUŽBENEGA
NAČRTA
OBČINE LJUBLJANA MOSTE-POLJE
ZA OBDOBJE 1981—1985**

Na podlagi 54. člena Zakona o temeljnih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije, statuta občine ter 8. člena Odloka o obvezni pripravi srednjeročnega družbenega plana s prostorskim planom občine Ljubljana Moste – Polje za obdobje 1981–85, Izvršni svet

p r e d l a g a

Skupščini občine sprejem smernic za pripravo družbenega plana občine Ljubljana Moste–Polje za obdobje 1981–85. Smernice služijo nosilcem planiranja kot informacija o razvojnih možnostih in elementih, ki se bodo usklajevali med nosilci planiranja.

I. GLOBALNE USMERITVE DRUŽBENO EKONOMSKEGA RAZVOJA

Temeljni cilj vseh delovnih ljudi in občanov bo nadaljnje uveljavljanje in dograjevanje samoupravnih družbeno ekonomskih odnosov na vseh področjih družbenega življenja. Vsa prizadevanja bodo usmerjena v dvig kvalitete življenja, ki naj se odraža v boljši socialni in materialni vamosti delavcev in občanov ter zagotavljanju enakega družbeno ekonomskega položaja vseh ljudi v krajevnih skupnostih občine in mesta.

Vse samoupravne organizacije in skupnosti ter družbenopolitične organizacije bodo morale zagotoviti vse možnosti za nadaljnjo vsebinsko izpopolnitev družbeno ekonomskega sistema na osnovi dohodkovnih odnosov in sovobodne menjave dela, za krepitev in razvoj delegatskega sistema ter za uveljavljanje splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite na vseh ravneh in v vseh sredinah življenja.

Ker smo v obdobju 1976–1980 ugotovili, da sistem samoupravnega družbenega planiranja še ni v celoti zaživel, bo potrebno v naslednjem srednjeročnem obdobju 1981–1985 zagotoviti dosledno izvajanje sistema ter sočasnosti in usklajenosti planiranja v vseh samoupravnih sredinah.

Na osnovi dosedanjih demografskih gibanj in načrtovane stanovanjske gradnje ocenjujemo, da bo imela občina Ljubljana Moste–Polje tudi v naslednjem srednjeročnem obdobju najvišje stopnje rasti prebivalstva v Ljubljani (ocenjena stopnja 4,7%). Po oceni bo v občini koncem leta 1985 okoli 85.000 prebivalcev. Zato morajo biti v prihodnjem srednjeročnem obdobju prizadevanja nosilcev planiranja OZD, predvsem pa KS in SIS usmerjena v zagotovitev policentričnega razvoja v Ljubljani in prav tako v zagotovitev izenačevanja pogojev življenja v vseh krajevnih skupnostih v občini.

Razvoj občine bo terjal tudi preoblikovanje pogojev dela in življenja delovnih ljudi in občanov – v naši občini bo potrebno načrtovati skladno z gospodarskim razvojem tudi razvoj negospodarskih dejavnosti, znanstvenih institucij, srednjih in poklicnih šol, hotelskih zmogljivosti ipd. Zato je potrebno opredeliti področja za razvoj teh dejavnosti in v Ljubljani doseči dogovor, da se izgradnja teh objektov usmerja tudi na naše področje.

Na področju ekonomskega razvoja

– V cilju stabilizacijskih ukrepov gospodarstva bo rast realnega družbenega proizvoda v srednjeročnem obdobju 1981–1985 nekoliko počasnejša kot v tekočem srednjeročnem obdobju. Zaradi prostorskih možnosti razvoja bo realni družbeni proizvod naraščal nekoliko hitreje kot v povprečju v mestu Ljubljana s povprečno letno stopnjo 5–6%. V posameznih letih bo stopnja večja zaradi že sedaj načrtovanih priselitev organizacij združenega dela iz drugih občin (Pletenina, Ro g, Emona).

– Zaposlovanje v naslednjem srednjeročnem obdobju ne bi smelo presegati povprečnih letnih stopenj rasti 2% (razen v primerih priselitve). Zaradi uvajanja tehnološko napredne proizvodnje bo potrebno zaposlovati predvsem visokokvalificirane delavce in manj kot doslej nekvalificirane, kar bo omogočilo večje izkoristke prednosti sodobne tehnologije. Ker v občini kot celoti načrtujemo izgradnjo večjih investicij, oziroma začetek obratovanja novih investicij v prostih conah, bo v posameznih organizacijah združenega dela oz. v posameznih letih stopnja rasti zaposlovanja presegla stopnjo 2%, vendar le v primeru, da bo višjemu porastu zaposlenih sledil tudi večji porast realnega družbenega proizvoda in višji porast produktivnosti. V negospodarskih dejavnostih načrtujemo nekoliko višjo stopnjo rasti števila zaposlenih do 3%, predvsem zaradi velikega pomanjkanja teh dejavnosti v občini in načrtovanja izgradnje novih VVZ in OS.

– Ob predvidenih poprečnih letnih stopnjah rasti realnega družbenega proizvoda (5–6%) in zaposlenih (2%), bo morala produktivnost narasti letno vsaj 2,5 – 2,8%.

– Vsi nosilci planiranja bodo morali pri delitvi družbenega proizvoda upoštevati nujnost povečanja reproduktivne sposobnosti gospodarstva. Skupna in splošna poraba bosta morali zaostajati za rastjo družbenega proizvoda. Osebnostna poraba in skupna poraba v TOZD bosta morali svojo rast umiriti, realni osebni dohodki bodo morali nekoliko zaostajati za rastjo produktivnosti.

– Gospodarski razvoj občine bo v naslednjih letih usmerjen na

nove proizvodne površine v industrijskih conah ter v modernizacijo obstoječih proizvodnih zmogljivosti. Možnosti razvoja občine v prostoru pa nalagajo vsem nosilcem planiranja, družbenopolitični skupnosti in Razvojno gospodarski skupnosti odgovornost za smotno izrabo zemljišča, za selekcijo investitorjev glede na kriterij učinkovitosti in produktivnosti investicij, ustanovitev poslovnih interesnih skupnosti za posamezne cone itn.

Razvojno gospodarska skupnost bo kot nosilka koordiniranja in povezovanja celotnega gospodarstva v občini usmerjala investitorje predvsem v:

- visoko produktivne naložbe, ki zahtevajo višjo kvalifikacijsko strukturo zaposlenih
- v dejavnosti, ki ne onesnažujejo okolja in zraka
- v dejavnosti, ki niso vezane na uvoz surovin in niso energetsko zahtevne.

Hk rati pa bo potrebno zagotoviti izvajanje sanacije obstoječih industrijskih sosesk, ki kakorkoli ovirajo skladen razvoj ali pa povzročajo druge motilne vplive v prostoru.

Razvoj industrijskih con glede na dane prostorske možnosti ne bo mogoč, če se sočasno ne reši vprašanje cestnega omrežja ter železniških industrijskih tirov. Zato je prioriteta naloga zagotoviti realizacijo 10-letnega programa izgradnje cest, ter v že obstoječih conah urediti javni prevoz.

– Sedanje stanje preskrbe v občini zahteva, da se v naslednjem srednjeročnem obdobju poišče nove nosilce razvoja preskrbovalne mreže.

Na področju kadrovske politike

Na področju kadrovske politike bodo nosilci planiranja v skladu z dokumenti XI. kongresa ZKJ, resolucijo o kadrovske politiki v SRS in družbenem dogovoru o kadrovske politiki ljubljanskih občin v naslednjem srednjeročnem obdobju morali posvetiti posebno skrb:

- planiranju kadrov kot trajnemu procesu uresničevanja kadrovske politike s tem, da bodo plani kadrov sestavni del srednjeročnih in dolgoročnih planov gospodarskega razvoja;
- dogovorjeni stopnji in načinu zaposlovanja in družbenemu položaju delavca – samoupravljalca;
- u smerjenemu izobraževanju ob delu in za delo ter usposabljanju za poglobljeno samoupravljanje;
- štipendijski politiki, ki bo prispevala k hitrejšemu zadovoljevanju potreb po ustreznih strokovnih delavcih v združenem delu;
- reševanju problemov v organizacijah združenega dela s pretežnim deležem zaposlenih žensk;
- u trjevanju vloge in pomena kadrovskih službe in društva kadrovskih delavcev;
- demokratizaciji celotne kadrovske politike, kot neodtujljivi pravici delavskega razreda.

Na področju prostorskega razvoja

Ob upoštevanju dosedanjega razvoja in s posebnim ozirom na ugotovljene disproporce na posameznih področjih bi morali v naslednjem srednjeročnem obdobju usmerjati razvoj:

- v prizadevanja za racionalno rabo prostora s pospeševanjem družbeno usmerjene in organizirane stanovanjske gradnje
- v sanacijo obstoječih območij nedovoljene gradnje z dopolnitvijo z organizirano gradnjo
- v opremljanje obstoječih naselij s komunalno in socialno infrastrukturo
- v dosledno izvajanje dogovora o sočasni izgradnji vseh spremljajočih objektov v novih stanovanjskih soseskah
- v selekcijo industrije po panogah in zagotavljanje prostora za njo
- v postopno sanacijo obstoječih industrijskih sosesk, ki kakorkoli ovirajo skladen razvoj in povzročajo druge motivne vplive v prostoru

Na področju Komunalnega gospodarstva

V preteklosti nastali komunalni deficit moramo v skladu s programi in plani odpravljati in skrbeti za nadaljni nemoten razvoj občine. V srednjeročnem obdobju 1981–1985 je potrebno dograjevati samoupravno organiziranost komunalnega gospodarstva v komunalnih organizacijah, kakor tudi v komunalnih skupnostih. Sprejet in sistemsko rešen mora biti sistem financiranja komunalne izgradnje enostavne in razširjene reprodukcije. Predvsem pa je treba v tem srednjeročnem obdobju

- dosledno izvajati 10-letni program izgradnje cest v Ljubljani
- zagotoviti zadostne količine vode za sedanje potrebe in

potrebe razvoja (pitna, tehnološka, požarna voda)
 - določiti upravljalce vseh komunalnih vodov in naprav
 zagotoviti zadostne vire energije
 zgraditi centralno čistilno napravo v Zalogu ter odpraviti
 nesorazmerje med zgrajenim kanalizacijskim in vodovodnim
 omrežjem

Na področju ljudske obrambe

Na področju obrambe bodo morali vsi nosilci planiranja v
 naslednjem srednjeročnem obdobju zagotoviti: — nadalnje
 podružabljanje sistema ljudske obrambe in družbene samozasčite
 - materializacija obrambnih priprav na področju civilne
 zaščite, ljudske obrambe, teritorialne obrambe in narodne zaščite.

Organizacije združenega dela so dolžne zagotoviti pogoje za
 učinkovito izvajanje svojih nalog na področju splošnega ljudskega
 odpora. Zagotoviti je potrebno dodatne lokalne energetske vire.
 Materializaciji priprav civilne zaščite, ljudske obrambe in narodne
 zaščite je potrebno posvetiti posebno pozornost.

II. MOŽNOSTI RAZVOJA PO PODROČJIH

MOŽNOSTI PROSTORSKEGA RAZVOJA

Površine za stanovanjsko gradnjo

S predlogom sprememb in dopolnitev GUP smo v mestnem
 delu občine stanovanjski gradnji namenili 796 ha površin. Od tega
 meri površina v celoti pozidanih otokov 369,4 ha, delno pozidanih
 otokov 207,3 ha (od tega 61,2 ha še prostih površin), nepozidani
 otoki pa merijo 219,4 ha. Pri tem gre v delno pozidanih otokih za
 individualno gradnjo (obstoječo in načrtovano), medtem ko so
 nepozidani otoki opredeljeni delno za bločno delno za
 individualno zazidavo.

Bločna gradnja je predvidena v Novih Jaršah (MS 12/2), na
 Fužinah (MS 4/5, MS 13), v Polju (MS 9) in na Vevčah (MS 7/1,
 MS 8/1). Individualno gradnjo načrtujemo v Sneberjih in v
 Bizoviku. V Zadvoru in v Sostrem predvidevamo večje površine za
 organizirano individualno gradnjo in z vključevanjem v zazidljive
 površine načrtujemo sanacijo območij nedovoljene gradnje.

Tabela 1.

Zazidalni otok	Celotna površina otoka v ha	Pozidana površina otoka v ha	Nepozidana površina otoka v ha	Vrsta zazidave
MS 4/5 - Fužine	61,1	-	61,1	bločna
MS 7/1 - Vevče	17,8	-	17,8	ind.+ bločna
MS 8/1 - Vevče	19,7	-	19,7	bločna
MS 8/2 - Vevče - Kešelj	8,0	5,7	2,3	ind.
MS 9 - Polje	33,4	-	33,4	ind., bločna
MS 10 - Novo Polje	45,6	40,1	5,5	ind.
MS 11 - Zalog	36,5	30,8	5,7	ind.
MS 12/2 - Nove Jarše	17,1	-	17,1	bločna
MS 13 - Fužine	25,4	-	25,4	bločna
MS - 103/2 - Sneberje	12,7	-	12,7	ind.
MS 104 - Sp. Kašelj	13,2	7,6	5,6	ind.
MS 106/1 - "	11,4	-	11,4	ind.
MS 108/1 Sostro	29,6	16,6	13	ind.
MS 110 - Bizovik	33,2	24,7	8,5	ind.
MS 110/1 - Bizovik	13,2	-	13,2	ind.
MS 116 - Zadvor	21,2	14,6	6,6	ind.
MS 116/1 - "	14,1	2,9	11,2	ind.
MS 117 - Podgrad	5,9	3,1	2,8	ind.
MS 118 - Žabja vas	7,5	-	7,5	ind.
S k u p a j:	426,6	146,1	280,5	
Ostali otoki:	369,4	369,4	-	
SKUPAJ:	796,0	515,5	280,5	

Ostalih otokov v razvojnih možnostih ne naštevamo, ker so
 izkoriščeni do take mere, da so eventuelne zapolnitve vrzeli in
 ponekod manjše zgostitve v končnem seštevku zanemarljivo
 majhne.

Površine za industrijsko gradnjo:

V občini je proizvodnim, servisnim in skladiščnim dejavnostim
 namenjenih 643,80 ha površin, od katerih je 271,77 ha že
 pozidanih, medtem ko je 372,03 ha še prostih. Delno so zadnje že
 rezervirane za znane investitorje (MPS 3 - ŽG, Javna skladišča -
 kontejnerski terminal). Večje proste površine so namenjene živilski
 predelovalni industriji, gradbeni industriji za potrebe OZD v naši
 občini, kemični industriji, skladiščenju tekočih goriv, skladiščem
 za potrebe državnih rezerv ter komunalnim in obrtno servisnim
 dejavnostim.

Omejitveni faktorji, ki lahko odločilno vplivajo na izgradnjo
 teh con so vprašanje zagotovitve zadostnih virov tehnološke in
 pitne vode, vprašanje predelave in deponij odpadkov ter vprašanje
 zmogljivosti cestne infrastrukture.

Tabela 2.

Zazidalni otok	celotna površina otoka v ha	pozidana površina otoka v ha	nepozidana površina otoka v ha	namembnost /pristne OZD/
MM 4/1,2	9,50	8,50	1,00	Tiskarna, Toplarna
MM 4/4-37	20,00	5,60	14,40	Obrtno-servis.dejav.
MM 5	11,15	9,35	1,80	Petrol
MM 6	55,90	6,90	49,00	Zavod za rezerve SRS
MM 7	38,95	-	38,95	Centr.čist.naprava
MM 8	19,10	9,70	9,40	Snaga (kom.podj.Lj.)
MP 2	90,85	82,85	8,00	Javna sklad.,
MP 3	123,70	62,90	60,80	
MP 4	81,87	-	81,87	prehram.predel.ind.
MP 5	23,97	10,85	13,12	Emona, Saturnus
MP 6	13,15	7,80	5,35	Perutnina, Kotex
MP 6/1	38,10	-	38,10	gradbena industr.
MP 7	22,12	15,00	7,12	Papirnica Vevče
MP 8	3,72	1,00	2,72	Arbo - Kemič.ind.
MP 10/1	30,00	-	30,00	EITS cona Dolško -
BP 12/4 del.	9,50	-	9,50	kemijska ind., skladiš.
MP 10/2	0,90	-	0,90	tekočih goriv,
S k u p a j:	592,48	220,45	372,03	
Ostali otoki	51,32	51,32	-	
SKUPAJ:	643,80	271,77	372,03	

Površine za športne in rekreacijske dejavnosti:

Športnim in rekreacijskim dejavnostim smo v občini namenili
 približno 162 ha površin, od česar je zgrajenih komaj 11 %.
 Odstotek kaže na visok primanjkljaj tovrstnih objektov v občini,
 kar je predvsem občutno v območjih stare stanovanjske zazidave
 (Kodeljevo, Moste, Vevče, Kašelj). Športni park Kodeljevo ne
 zadošča potrebam prebivalcev tega območja, zato je nujna
 razširitev oziroma povezava z rekreativnimi površinami Golovca, ki
 so nasploh slabo izkoriščene. Prebivalci Zelene jame gravitirajo na
 edino možno površino ob Pokopališki cesti, ki pa je še
 neizkoriščena. Severno poselitveno območje ima dovolj (še ne
 realiziranih) možnosti v bodočem športnem centru gramoznice
 Obrije in v rekreacijskem pasu ob Savi. Na Fužinah bo sedanjim in
 bodočim soseskam zadostovalo območje športnega parka ob
 Litijski cesti in poseben program ob Ljubljani (čolnarjenje,
 sprehajalna pot, trim steza). Najbolj raznovrstne
 športno-rekreacijske površine so predvidene v naseljenem
 območju Polja. To so športni park Vevče, ki je le delno zgrajen,
 krajinski park Zajčja Dobrava, Športno rekreacijski center Zalog in
 stadion tehnične kulture ob sotočju Ljubljane in Save.

Tabela 3:

Lokacija	celotna površ. v ha	zazidana površ. v ha	nezazid. površina v ha
ŠP Kodeljevo	11,0	11,0	-
TVD Partizan Moste	0,5	0,5	-
ŠP Zelena jama	2,0	-	2,0
gramoz. Obrije	10,0	-	10,0
rekreac. pas ob Savi			
ŠP Bizovik	1,5	-	1,5
ŠP ob Litijški	6,0	-	6,0
ŠP Vevče	30,0	5,0	25,0
KP zajčja Dobrava	60,0	-	60,0
ŠRC Zalog	1,0	0,5	0,5
Stadion tehn. kult.	40,0	-	40,0
SKUPAJ:	162,0	17,0	145,0

Kmetijske in gozdne površine:

Skupščina občine je na predlog KZS v letu 1976 sprejela prostorski načrt za potrebe kmetijstva, s katerim so bile opredeljene vse kmetijske površine po namembnosti, kakor to zahteva zakon o kmetijskih zemljiščih. Od skupno 15.236 ha, kolikor znaša površina občine, je kmetijskih, obdelovalnih površin 5.384 ha, gozdnih 8.160, zazidljivih v območju mesta in vasi pa 1.692 ha. Od kmetijskih površin je približno dve tretjini intenzivno obdelanih površin na 1/3 pa je proizvodnja ekstenzivnejša. Vzroki za to so v konfiguraciji terena, slabši kakovosti zemlje, v migraciji mladega prebivalstva v mesto. Zemljišča v ravninskem predelu se z ozirom na specializacijo kmetov intenzivno izkoriščajo, kjer pa je izkoriščanje zemljišč manjše, se bo s sodobnejšo preusmeritvijo proizvodnje poskušalo izrabo povečati. V bodoče je potrebno na kmetijskih površinah izkoristiti vse možnosti intenzifikacije, modernizacije in specializacije kmetijske proizvodnje.

Pomembnost gozdarstva v prostoru je daleč večja, kot jo ugotavljamo v deležu ustvarjenega družbenega proizvoda in po deležu zaposlitve na področju gozdnega gospodarstva. Zato bomo morali družbeno vlogo gozdov skrbno ovrednotiti. Gre za razlikovanje gozdnih površin na obmestne predele, ki s svojo varovalno funkcijo in funkcijo rekreativnih, športnih površin zadovoljujejo potrebe mestnih prebivalcev in za gozdne površine, ki imajo primarno vlogo v zagotavljanju surovinske baze. To so v območju občine osrednji gozdovi Janč in Dolskega, medtem ko je v obrobni gozdovih mestnega območja prirastek za posek sekundarnega pomena. Obojne možnosti niso dovolj izkoriščene, zato bosta morala nosilca razvoja Rast in GG Ljubljana svoje programe uravnati po potrebah, ki jih narekuje življenje ljudi v mestih ipo potrebah gospodarstva.

MOŽNOSTI EKONOMSKEGA RAZVOJA

Značilnost dosedanjega razvoja občine je, da so se razvijale pretežno gospodarske dejavnosti. V strukturi gospodarske dejavnosti prevladuje industrija s 50 % gospodarskega potenciala, sledi gradbeništvo z 22 %, promet z 18 % ter ostala dejavnost z 10 %. To kaže, da je naša občina pretežno industrijska s specifičnimi značilnostmi: prevladuje heterogenost panog lahke predelovalne industrije (16 panog), nosilna panoga so kovinska, papirna in živilska, ki ustvarjajo skoraj polovico družbenega proizvoda v industriji. Nadaljna značilnost je v tem, da izhaja skoro 2/3 industrijskih podjetij še iz predvojnega obdobja z nefunkcionalnimi gradbenimi objekti, zastarelo opremo in omejenimi možnostmi prostorskega razvoja. Pred vojno je bila skoraj vsa industrija Ljubljane skoncentrirana v Mostah, kar je dalo naši občini pečat predmestnega delavskega okoliša.

Vzporedno z razvojem gospodarskih dejavnosti pa se niso razvijale tudi negospodarske dejavnosti, kar kažejo tudi razmerja v zaposlenih delavcih, saj je 91 % vseh zaposlenih v gospodarstvu, le 10 % pa v negospodarskih dejavnostih. Pretežna usmeritev razvoja le v gospodarske dejavnosti odpira problem celovitosti razvoja občine, kakor tudi pogoje dela in življenje delovnih ljudi in občanov.

Gospodarski potencial s 109 TOZD, ki ustvarjajo 5.300 milijonov din družbenega proizvoda, s preko 25.000 zaposlenimi ter 62.000 prebivalcev občine terja sočasno tudi razvoj strokovnega šolstva, raznih znanstvenih ustanov, poslovne gradnje, hotelskih kapacitet in podobno, rekreativnih površin itd.

V prihodnjih obdobjih je dana možnost razvoja predvsem gospodarskim dejavnostim strojogradnji, lahko kovinsko predelovalni, živilski, tekstilni in grafični dejavnosti. Ljubljana in še posebno občina Moste-Polje ima posebno pomembno vlogo kot prometno križišče v jugoslovanskem in evropskem prostoru, zato bo potrebno te prednosti izkoristiti za razvoj prometne dejavnosti (cona železniški terminal in cona za skladiščno pretovarno dejavnost). Za razvoj sedaj deficitarne obrtne dejavnosti imamo vse možnosti v obrtno servisni coni MM 4. Ugotavljamo, da bo razviti teh dejavnosti predstavljala glavno omejitev komunalna predvsem prometna infrastruktura. Zato je to področje že smernicah opredeljeno kot področje, ki ga bo potrebno začeti urejati že v letu 1979 in 1980 in dokončno urediti v naslednjem srednjeročnem obdobju.

Z regulacijo smo opredelili in dali prostorske možnosti razvoju družbenih dejavnosti kot so inštituti, srednje in visoke šole ter dejavnosti za športno rekreacijsko in kulturno življenje občanov. V urbanističnih dokumentih so te površine sicer namensko opredeljene, vendar moramo na nivoju Ljubljane zagotoviti v smislu ideje policentričnega razvoja priliv v teh dejavnostih tudi v našo občino.

III. USMERITVE RAZVOJA PO PODROČJIH

1. GOSPODARSTVO

Industrija

Tudi v srednjeročnem obdobju 1981-1985 bo industrija nosilec razvoja gospodarstva v občini. Glede na prostorske možnosti razvoja v industrijskih conah predvidevamo, da se bo industrija razvijala hitreje kot gospodarstvo v celoti. Rast industrijske proizvodnje bo temeljila predvsem na tehnološkem razvoju in nadomeščanju delovno intenzivne industrije s kapitalno intenzivno.

Realni družbeni proizvod industrije bo naraščal nekoliko hitreje, kot v gospodarstvu v povprečju in sicer s povprečno letno stopnjo 6 - 7 %. Ob stopnji zaposlovanja 2 % letno, bo produktivnost naraščala s stopnjo 3 % letno.

Stopnja zaposlovanja 2 % bo v posameznih letih prekoračena, ker že sedaj načrtujemo zaradi prostorskih možnosti razvoja industrije, priselitev nekaterih novih organizacij združenega dela v našo občino (npr. Rog, Pletenina).

Industrijske organizacije združenega dela bodo morale glede na visoko stopnjo iztrošenosti in odpisanosti osnovnih sredstev še posebno pa strojne opreme v tem obdobju pospešeno vlagati v rekonstrukcijo in modernizacijo opreme.

Organizacije združenega dela bodo v prihodnje morale povečati zaloge kritičnih surovin, ki so neobhodno potrebne za nemoteno opravljanje proizvodnje. Pri razvojnih in investicijskih programih posameznih OZD morajo biti bolj kot doslej upoštevani tudi interesi ljudske obrambe. V OZD je treba posebno pozornost posvetiti tudi urejanju nalog s področja civilne zaštite.

Prostorske usmeritve industrije

Prioritetna naloga v prihodnjem planskem obdobju v Ljubljani mora biti opredelitev industrijskih con po namembnosti glede na naravne in ustvarjene prednosti ter omejitvene faktorje posameznega območja. Nadaljevanje tega pa pomeni postopno, vendar dosledno usmerjanje industrije v izbrane cone.

V občini sta za razvoj živilske in sorodne industrije opredeljeni prosta cona MP4 in MP 5, ki je v glavnem pozidana. Iz tekočega planskega obdobja se v naslednje prenaša neizpolnjena naloga organiziranja poslovne skupnosti za izgradnjo EITS cone Dolsko in gradnja čistilne naprave v Zalogu (MM 7).

Tako kot smo se v Ljubljani odločili za akcijo prenove starih mestnih jader, bomo morali v tem srednjeročnem obdobju izdelati projekt in začeti uresničevati prenovo starih industrijskih con.

V občini so potrebne ponovne preverbe industrijske soseske MP 1/1 (Obnova, KTM Protektor TOZD Protektiranje), MP 1/2

(Teol KTM – Protektor), MM 1 (Petrol, Avtopromet), MM 2 (Kemin, Velana). Cona MP 1/1 je vključena v stanovanjsko zazidavo, zasedena je z investitorji, katerih dejavnost ne ustreza prostoru. Cone MP 1/2, MP 2, MM 1 in MM 2 pa so prostorsko izkoriščene do take mere, da uporabnikom onemogočajo nadaljnji razvoj, nekateri od njih niti po dejavnosti in tehnologiji, niti z ekološkega vidika ne sodijo v prostor, ki ga zasedajo. Selektivna usmeritev na nove površine je edina pot k uspešni sanaciji stanja.

Kasnejše prostorske opredelitve so površine, kjer je svojo dejavnost razvila OZD Indov, namenile športno – rekreacijskim dejavnostim. Tako OZD danes na eni strani sama nima razvojne možnosti na lokaciji ob Poljanski cesti, na drugi strani pa ovira kompletiranje načrtovanega programa SP Kodeljevo. Podobno je z Megradom v stanovanjski naselji MS 115. Nekatere OZD so locirane izven območij zazidalnih površin v takojmenovanih zelenih, nezazidaljivih površinah (OZD Žima, Teol, Totra, Olma, POMIZ...). Potrebno bo ugotoviti stopnjo konflikta, ki ga povzročajo in ga postopoma usmerjati v ustrezne površine.

V srednjeročnem obdobju 1981–1985 bomo dograjevali cono MP 3 in MM 4, ki sta praktično prvi industrijski cono, v kateri smo selektivno usmerjali industrijsko in komunalno dejavnost.

Gradbeništvo

Tudi gradbeništvo je dejavnost, ki je že v srednjeročnem obdobju dosegla veliko ekspanzijo. Predvidevamo, da zaradi restriktivnih ukrepov na področju kreditiranja investicij vsaj v prvih naslednjih letih gradbeništvo ne bo moglo nadaljevati s takim tempom razvoja in se bo rast družbenega proizvoda nekoliko umirila.

Realni družbeni proizvod bo naraščal s povprečno letno stopnjo 5 %. Zaposleni bodo porasli največ 2 % letno, vendar bo potrebno še posebno v gradbeništvu več vlagati v izboljšanje kadrovske strukture zaposlenih, saj se je ta v obdobju 1976–1980 poslabšala. Produktivnost bo v skladu z rastjo družbenega proizvoda in rastjo zaposlovanja porasla 2,5 % letno.

Tudi v gradbeništvu bo potrebno preko Razvojno–gospodarske skupnosti preveriti razvojne programe glede na učinkovitost investicije ter na predvidene potrebe po kvalificiranih kadrih, ki naj bi v bodoče bili faktor dviga produktivnosti. Razvojni programi gradbenih organizacij združenega dela bodo morali upoštevati nujnost načrtovanja razvoja dejavnosti, ki so lahko skupne za več gradbenih OZD.

Prostorske usmeritve gradbene dejavnosti

Ker v srednjeročnem obdobju 1976–1980 ni bil rešen problem prostorskega razvoja gradbeništva bo potrebno v naslednjem srednjeročnem obdobju preko Razvojno–gospodarske skupnosti in v koordinaciji na nivoju mesta Ljubljane najti primerne cone za razvoj gradbene dejavnosti.

Nekatere gradbene organizacije združenega dela, ki na dosedanjih lokacijah nimajo več možnosti prostorskega razvoja (npr. Gradis v MP 2) morajo v svojih razvojnih programih predvideti nujnost preselitve na nove namensko in prostorsko ustreznejše lokacije.

Promet

V naslednjem srednjeročnem obdobju bi se morale TOZD prometne dejavnosti (zlasti je nujno povečanje javnega prometa) razvijati s pospešeno stopnjo rasti družbenega proizvoda 4 – 5 %, pozitivni premiki pa naj bi bili vidni tudi na področju investicijskih vlaganj.

Za potrebe integralnega transporta se bodo morali povezati nosilci razvoja in uskladiti svoje programe. Dokončno bo potrebno opredeliti stališča do izgradnje III in IV. faze terminala v MP 3 kare 6, kot investicije mestnega in republiškega pomena. Blagovno transportni center bo v MP 3 kare 6 širil skladiščne kapacitete in bo tako zadostil vse večjim potrebam gospodarstva Ljubljane in tudi širše regije.

Na področju PTT prometa mora Podjetje za PTT promet v svojem programu razvoja zagotoviti:

izboljšanje in razširitev telekomunikacijskih naprav in prostorov ter povečavo telefonskega omrežja, ki bo zagotavljal predviden razvoj gospodarstva občine v obstoječih in predvidenih industrijskih conah, saj ugotavljamo, da sedanje stanje opremljenosti občine s temi napravami ne ustreza potrebam gospodarstva občine.

Povečavo telefonskega omrežja v obstoječih in predvidenih stanovanjskih soseskah (v Ljubljani 17,8 telefonskih priključkov na 100 prebivalcev, v občini Ljubljana Moste–Polje 8,1 telefonskih priključkov na 100 prebivalcev).

Trgovina

Osnovne naloge na področju trgovine v naslednjem srednjeročnem obdobju so:

– v trgovini na drobno je potrebno povsod tam, kjer obstajajo potrebe vzpostaviti mrežo trgovin. Glede na veliko deficitarnost na področju preskrbovalne mreže in glede na predvideni priliv prebivalstva bo potrebno v mestu zagotoviti prioriteto izgradnje v naši občini.

– V novih stanovanjskih soseskah se mora zagotoviti graditev objektov za osnovno preskrbo sočasno s stanovanjsko gradnjo. Pri iskanju investitorjev je nujno upoštevati odprtost tržišča.

– Na osnovi programov KS se izdelata prioriteta izgradnje oz. adaptacije manjših trgovskih objektov na izven mestnem območju in na posebno deficitarnih območjih s sofinanciranjem iz sredstev Razvojno–gospodarske skupnosti.

– Nosilci razvoja trgovine bodo morali razvijati tudi v okviru načrtovanih skladiščnih con – trgovine na debelo oz. diskont trgovine.

Pospešiti dejavnost potrošniških svetov v okviru KS (vpliv na zagotovitev boljše preskrbe – dostava, boljša izbira itd.).

Nujno je povečanje zaloga živilskih in drugih proizvodov v obstoječih in novih maloprodajnih trgovinah.

Potrebno je pričeti z gradnjo skladišč živilskih in drugih proizvodov v občini.

Gostinstvo in turizem

Osnovna naloga te dejavnosti je povezovanje na ravni občine in tudi širšem prostoru, ki bo omogočilo realizirati investicije, ki so bile načrtovane že v srednjeročnem obdobju 1976–1980.

– Gostinsko podjetje Figovec mora z združevanjem dela in sredstev uresničiti adaptacijo gradu Kodeljevo in ga preurediti v gostinsko – hotelski objekt. V nasprotnem primeru je potrebno grad Kodeljevo prenesti v upravljanje novemu investitorju.

– Gostinsko podjetje Moste pa mora v okviru SOZD ABC Pomurka realizirati planirano gradnjo restavracije v Štepanjskem naselju.

Pri načrtovanju novih stanovanjskih sosesk se morajo:

– prostorsko zasnovati manjša gostišča in preko Razvojno gospodarske skupnosti pridobiti investitorje družbenega in zasebnega sektorja

– za večje gostinske obrate načrtovane v novih stanovanjskih soseskah pa pridobiti kot investitorje nove gostinske organizacije

– v stanovanjski soseski Fužine opredeliti možnost izgradnje hotelskega objekta ter v okviru prenove Fužinskega gradu zagotoviti gostinsko dejavnost.

V zasebnem sektorju gostinstva je potrebno zlasti na izven mestnem območju (V. Trebeljevo, Prežganje, Tuji gm, M. Lipoglav) razviti in podpreti kmečki turizem, ki bi nudil možnost razvoja dnevnega turizma in tudi izgradnjo prenočitvenih kapacitet.

Na opredeljenih športno rekreacijskih površinah (Kodeljevo, Vevče, Zalog, Zajčja Dobrava) ter pomembnejših izletniških točkah (Urh, Janče) vzporedno razvijati gostinsko in turistično dejavnost.

Skupščina občine bo v okviru družbenega dogovora o pospeševanju malega gospodarstva podpirala kreditiranje pod ugodnejšimi pogoji preko Ljubljanske banke za: gradnjo novih gostinskih objektov (razen bifejev) ter modernizacije in razširitve obstoječih, nadalje naložbe v razvoj kmečkega turizma ter gradnjo, razširitev in modernizacijo obratov družbene prehrane.

Obrt

Število obrtnih organizacij v zadnjih letih zaradi prehoda v industrijo in gradbeništvo upada; ker istočasno ugotavljamo, da potrebe po obrtnih storitvah in izdelkih naraščajo je za razvoj obrti potrebno, da se na območju naše občine pridobi nove investitorje za ustanavljanje obrtnih organizacij družbenega sektorja kot tudi obratovalnic zasebnega sektorja.

Za razvoj obrti in hitrejšo rast storitvene obrti bo potrebno z ustrežno politiko pospeševati:

– doseganje ugodnejših pogojev kreditiranja za obrtnike začetnike, ki za opremo in nakup poslovnega prostora, ter za potrebna obratna sredstva sedaj ne dobijo kreditov

– možnost financiranja nabave poslovnih prostorov ali ustanoviti posebne občinske sklade za te namene. V sodelovanju s Samoupravno stanovanjsko skupnostjo pa preko KS evidentirati možne prostore, ki bi bili primerni za obrtno dejavnost

– razvoj obrti preko združevanja sredstev in dohodkovnih povezav z industrijo, gradbeništvom in trgovino

- vlaganja v modernizacijo in razširitev obrtne dejavnosti ter odpiranje novih delovnih mest (predvsem zaposlovanje zdomcev)
- na območju celotne občine bo nujno stimulirati razvoj predvsem naslednjih obrtnih dejavnosti: pekarni, žagarstvo, mlinarstvo, kovaštvo, čevljarstvo, krojaštvo, remontne delavnice in podobno

Prostorske usmeritve obrti

Prostorske možnosti razvoja družbenega in privatnega sektorja bodo dane v obrtno servisni coni MM 4 (okoli 50 lokacij za potrebe privatnega in večje lokacije za potrebe družbenega sektorja). V novih stanovanjskih soseskah pa bodo prostorsko načrtovani spremljajoči objekti za storitvene stroke.

Razvojno-gospodarska skupnost bo pri dodeljevanju lokacij v tej coni selekcionirala interesne glede na namembnost cone in potrebe občine ter dajala prednost razvoja:

- proizvodni obli, ki nadomešča uvoz in dopolnjuje industrijo in gradbeništvo

- v skladu z družbenim dogovorom deficitarne stroke in sicer servisno dejavnost trgovskih in industrijskih organizacij in v zasebnem sektorju predvsem storitvene dejavnosti (čevljarstvo, moško in žensko krojaštvo, šiviljstvo, urarstvo, mehanika koles, frizerstvo, avtoelektrika, elektromehanika za gospodinjne stroje in aparate, elektromehanika za radijske in TV sprejemnike itd.).

V coni MM 4 bo potrebno vzporedno z izgradnjo reševati vprašanje nadomestitve kmetijskih zemljišč perspektivnim kmetijskim proizvajalcem s tega območja.

Kmetijstvo in gozdarstvo

Glavna usmeritev v kmetijstvu je organizacijsko povezovati vse zasebno kmetijstvo v občini TZO Dobrunje bo morala v kooperacijo zajeti vse kmetije s tržno proizvodnjo. Teh kmetij je v občini 730. Doslej ima zadruga 310 kooperantov.

V rastlinski proizvodnji bo poudarek na povečanju pridelave lastne živilske krme ter pridelovanje zelenjave in povrtnin.

Živinoreja bo usmerjena v proizvodnjo mleka in mesa. Načrtovano povečanje staleža govedi bomo dosegli z doslednim izvajanjem prepovedi klanja telet, ter nakupom telet za paitanje in plemenski telci iz priznanih živinorejskih območij izven občine. V družbenem sektorju bo posestvo Zadobrova usmerjeno v vzrejo plemenskih telic za mlečne farnie Agroemone.

Investicije bodo usmerjene v melioracije zemljišč, gradnja skladišča v okviru kmetijske zadruge ter gradnja hlevov in silosov na usmerjenih kmetijah.

Kmetijska zemljiška skupnost bo svojo dejavnost usmerila v varstvo kvalitetnih zemljišč in v hidro in agromelioracije. Z uveljavljanjem prednostne pravice pri prodaji kmetijskih zemljišč se bo povečal zemljiški fond. Ta zemlja bo namenjena kmetom, ki izgubljajo zemljo zaradi urbanizacije. Izvedena bo sanacija povečanega nasada topolov v Kašlju in sanacija sadnih nasadov v Vinjah, Volavljah, Javorju in Repčah.

V gozdarstvu se bodo izvajala gozdno gojitvena dela po gozdnogospodarskem načrtu. Izvedena bo gradnja novih gozdnih cest in poti ter popravilo obstoječih gozdnih cest in poti na območju KS Besnica, Dolsko in Zalog. Letni posek gozdnih asortimentov se bo povečal za 5 % letno.

2. PROSTOR IN VARSTVO OKOLJA

Stanovanjske površine

Izračun zmogljivosti mestnega (ureditvenega) območja občine kaže v končni fazi na 90.000 prebivalcev, kar v primerjavi z obstoječim številom prebivalcev (približno 55.000) pomeni 60 % povečanje.

Perspektivne možnosti so v naselitvenem območju Fužin (MS 13) in v južnem delu naselitvenega območja Polja (MS 7, 8, 9, MS 108/1, MS 116/1).

V naslednjem srednjeročnem obdobju se bo nadaljevala in končala gradnja v začelih stanovanjskih soseskah MS 12/2, MS 4, 5, v katerih gre za visoko zazidavo. Z individualno gradnjo se bodo dopolnjevala naselja Bizovik, Hrušica, Dobrunje, Zalog in Zadobrova.

Pri odpiranju novih sosesk za organizirano visoko zazidavo ima po presoji prednost območje MS 13 med Ljubljano in Litijsko cesto (približno 5.000 prebivalcev), ki bo za izgradnjo inštitutske cone MI 2 predstavljal zaključeno gradnjo v zahodni polovici mestnega dela občine. Prednosti vidimo v bližini komunalnih

vodov, v lokaciji RTP Fužine v navezavi na obstoječo Litijsko cesto in bodočo obvoznico ter v zagotovitvi delovnih mest v inštitutski coni MI 2. Kot drugo perspektivno območje za visoko zazidavo ostajajo soseske MS 7, 8, 9 Polje.

Območje koncentrirane nedovoljene gradnje (MS 106/1, MS 108/1, MS 116/1) je potrebno na eni strani opremiti s komunalno in socialno infrastrukturo, na drugi strani pa območje zahteva sanacijo z vidika izrabe prostora. Oboje je mogoče doseči le z organizirano, verjetno nizko zazidavo. Zaradi nevzdržnih bivalnih pogojev je ta območja potrebno opredeliti kot prednostna.

Zadnjih nekaj let opažamo trend preselitve prebivalcev iz mestnega območja v izvenmestno. Gre predvsem za gradnjo počitniških objektov, ki pa z ozirom na čas izkoriščanja vse bolj postajajo objekti stalnega bivanja. Če pri tem upoštevamo še zahteve SLO za določitev evakuacijskih območij, dobiva počitniški objekt po novem drugačno funkcijo in uporabnost. To pa pomeni zahtevo po višjem standardu opreme takih območij. Novi kriteriji, za katere se bomo morali dogovoriti, vsebujejo tudi nalogo ureditve vaških vodovodov in določitev njihovega upravljalca (IPK).

Proizvodne in komunalna površine

Proizvodne in komunalne površine so obdelane po posameznih področjih gospodarstva.

Športne, rekreacijske površine

Z zadnjim paketom sprememb in dopolnitev GUP in UP smo v občini opredelili zadostne površine za šport in rekreacijo, ki jih bo treba v naslednjem planskem obdobju začeti realizirati po prej določeni prioriteti. Jugozahodni del območja gravitira na športni pas Kodeljevo, stanovanjskim soseskam MS 3/2, MS 4, 5 in MS 13 je namenjena športna površina med Štepanjskim naseljem, MS 13 in Ljubljano (rekreacijski program ob levem bregu – čolnarjenje) jugovzhodni del mestnega območja gravitira na športno rekreacijski center Vevče, severovzhodni del na športni center Zalog, osrednji del na krajinski park Zajčja Dobrava, severne soseske na rekreacijski pas ob Savi severozahodno pa na zelene površine v Zeleni jami in ob Žalah.

Od naštetega so v glavnem zgrajeni in potrebni le dograditve športni park Kodeljevo, Vevče in Zalog, medtem, ko gre pri ostalih za nenačete površine in bo potrebno zanje predhodno opredeliti program. Ker nekatere teh površin niso le krajevnega ali občinskega značaja, bo potrebno povezovanje med občinskimi in mestno TKS.

Posebne vrste športno rekreacijska površina s posebnim pomenom in vrednostjo je Pot spominov in tovarštva, ki bo v naslednjem planskem obdobju kot obroč sklenjena okrog mesta po trasi žice okupirane Ljubljane. Nerealiziran je še velik del poti preko našega območja.

Med Grubarjevim prekopom in Štepanjskim naseljem ob bodočem domu upokoencev je večja površina, namenjena parkovni ureditvi, ki je mestnega pomena. Potrebno bo opredeliti njen program ter način in čas realizacije.

Ob sotočju Ljubljane in Save je opredeljena površina za gradnjo stadiona tehnične kulture, ki bo imel značaj izobraževalne in športne dejavnosti. Po programu AMD Moste je načrtovan avtodrom za šolanje voznikov motornih vozil in tekmovalna proga za karting.

Varstvo naravnih, kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter spomenikov NOB

Po naravovarstveni valorizaciji, ki jo je izdelal Ljubljanski regionalni zavod za spomeniško varstvo so v območju občine naslednje varstvene skupine:

- krajinski parki Posavje, dolina Besnice in Zajčja Dobrava,
- naravni rezervat ozke doline potoka Besnica,
- spominski park Pugled z ožjim in širšim zaščitenim območjem.

Za vse bo potrebno predpisati varstvene režime, ki bodo upoštevali zgodovinski, spomeniški, urbanistični in ekološki vidik zaščite območij.

Kulturno – zgodovinski spomenik (Pot spominov in tovarštva) je zaradi svoje funkcije obdelan v poglavju šport in rekreacijske površine.

V občini sta dva gradova, Fužinski in Kodeljevo. Namenjena morata biti dejavnostim, ki bodo ohranjale njeno zgodovinsko kulturno vrednost, na drugi pa sposobne to ohranjanje tudi finančno zagotavljati. Seveda pa morata biti oba sestavni del okolja. Pri tem mislimo na vključevanje v stanovanjsko sosesko Fužine in športni park Kodeljevo.

Na območju občine Ljubljana Moste-Polje je 84 spominskih plošč in drugih obeležij NOB in socialistične revolucije.

Razen za nekaj izjem (spomenik v Mrzli dolini, spominske plošče v Saturnusu, v Kolinski, v tovami kle a) niso določeni skrbniki zanje. V pripravi je ustrezen samoupravni sporazum, po katerem bodo podpisniki nase prevzeli skrb za varstvo teh spomenikov. V naslednjem srednjeročnem obdobju načrtujemo zaščito območja Pugleda, kjer je določala II. grupa odredov NOV, obnovo spominske hiše v Podlipoglavu, v kateri je bila cikostilna tehnika CKKPS in ureditev spominskega parka v Polju.

3. KOMUNALNO GOSPODARSTVO

Za vse komunalne dejavnosti moramo dograjevati sistem financiranja v vseh interesnih skupnostih, da bo omogočeno pravočasno in uspešno izvajanje programov.

Na področju komunalnega gospodarstva moramo v planskem obdobju 1981 - 1985 po posameznih področjih doseči naslednje:

Vodovod

- zgraditi potrebno vodovodno omrežje z vodohrami po načrtanem programu, da bo omogočena normalna oskrba s sanitarno in požarno vodo obstoječih in predvidenih porabnikov
- za lokalne vodovode je potrebno izdelati sanacijske programe, ki morajo časovno in finančno opredeliti sanacijo in jih v okviru tega srednjeročnega obdobja sanirati in urediti upravljanje ter gospodarjenje z njimi

Kanalizacija

- čiščenje fekalnih voda bo na območju občine Ljubljana Moste-Polje organizirano v centralni čistilni napravi in po potrebi z lokalnimi čistilnimi napravami
- zgrajevati kanalizacijsko omrežje za odvajanje fekalnih in meteornih voda v obstoječih naseljih, da se v čim večji možni meri odpravi neugodno razmerje med zgrajeno kanalizacijo in vodovodom. Pri tem pa imajo prednost naselja v varstvenih pasovih vodnih virov po sanacijskih programih.

Oskrba z energijo

- za jugovzhodni predel občine in Dolskega je potrebno zagotoviti vir energije za vse potrošnike
- izgrajevati primarno in sekundarno omrežje vročevoda in plinovoda glede na izbor energije za potrebe zazidalnih predelov po predvidenem programu
- povsod tam, kjer je ali bo omogočeno daljinsko ogrevanje, je odpravljati individualna kurišča in preprečevati - ukinjati uporabo večjega števila plinskih jeklenk
- pri sprejemanju vseh investicijskih graditev je potrebno upoštevati največjo mero varčevanja z energijo (ustrezno izolacijo objektov, vročevodov, plinovodov in uvedbo individualnih števec)

Ceste in mostovi:

- na področju občine zlasti rekonstruirati in asfaltirati ceste na ožjem mestnem območju, na zunanjem pa zlasti glavne povezovalne ceste odročnih krajev z mestom. Pri programiranju izgradnje cest in mostov je upoštevati zahteve narodne obrambe. Iz prometnih in obrambnih razlogov je zgraditi več mostov čez Ljubljano s prioriteto mostov v Zalogu in Fužinah.

Novograceni mostovi morajo imeti ustrezno cestno povezavo Zaloške in Litijske ceste

Mestni potniški promet:

- plan mestnega potniškega prometa mora slediti urbanizaciji in potrebam občanov v občini
- potrebna je izgradnja objektov na avtobusnih postajališčih (čakalnice, sanitarije na končnih postajališčih in informativne table)
- zaradi racionalizacije in varnostnih pogojev se naj v razvojnih programih uvede dislociranje in parkiranje (avtobusov) v oddaljenih naseljih

Mirujoči promet:

- s prostorskimi in urbanističnimi plani je potrebno določiti lokacijo za mirujoči promet:
- večja parkirišča za tovornjake,

za potrebe avtomobilskega sejma (obstoječo lokacijo potrebuje OZD javna higiena),

in druge potrebe mirujočega prometa

Varstva voda in vodovodov:

- izvršiti je regulacijo vodotokov iz urbanističnih potreb in na odsekih kjer dela voda občutno škodo
- vsi onesnaževalci vode morajo imeti lastne čistilne naprave, za čiščenje industrijskih odpadnih voda

Pokopališča in pogrebne storitve:

- TOZD Žale in KS morajo v svojih smernicah in drugih planskih dokumentih predvideti program vzdrževanja in razvoja pokopališč
- v programih razvoja pokopališč je potrebno predvideti ustrezne sanitarne naprave, zlasti izgradnjo potrebnih mrliških vežic

Parki in gozdovi:

- kategorizirati je potrebno vse zelene površine in izdelati kataster vseh javnih zelenih površin in parkovnih gozdov
- določiti je upravljalce vseh zelenih površin, parkov in parkovnih gozdov
- gozdovi na južnem delu občine Ljubljana Moste-Polje (med Litijsko in Dolenjsko cesto), ki so namenjeni v večji meri rekreaciji občanov, kot tenišnemu pridobivanju lesa, se naj opredelijo kot parkovni gozdovi

Javna razsvetljava:

- razreši naj se status osnovnih sredstev javne razsvetljave v odnosu do Elektro Ljubljana in Elektro okolica z namenom, da se ta osnovna sredstva amortizirajo, kakor tudi o vseh napravah, ki so namenjene javni razsvetljavi in na tej osnovi urediti sistem financiranja javne razsvetljave

Javna higiena in čistoča:

- TOZD Javna higiena bo na tem področju opravljala naloge po sprejetih programih v obsegu in kvaliteti, kot jo določajo dogovori in standardi ter v sodelovanju s KS, ki morajo voditi nadzor o dogovorjenem standardu javne čistoče, organizirati občasne akcije in voditi kontrolo nad izvajanjem programa opravljanja stroškov na svojem področju
- Hišni sveti bodo organizirali in skrbeli za javno higieno in čistočo na njihovih funkcionalnih površinah
- komunalna inšpekcija bo z vzgojnimi in kaznovalnimi ukrepi prispevala k čistejšemu okolju v občini Ljubljana Moste-Polje

4. STANOVANJSKO GOSPODARSTVO

Vodilo vseh aktivnosti v naslednjem srednjeročnem obdobju morajo biti odločitve in ukrepi, ki izhajajo iz osnov argumentov in ocen, ki so zasnovane v združenem delu in krajevnih skupnostih ob najširšem vplivu delovnih ljudi in občanov. Prav tako ne moremo več ločeno obravnavati le posameznih delov, temveč samo celovite družbeno ekonomske odnose v stanovanjskem gospodarstvu (programiranje - izgradnja - gospodarjenje - družbena pomoč).

Glede na slabo zakonsko ureditev stanje pri izpeljavi samoupravnih delegatskih odnosov, specifično, veliko materialno in politično odgovornost ter neposreden interes na tem področju je potrebno, da se v temeljnih samoupravnih skupnostih združenega dela oblikujejo povsod posebne delegacije in se tam, kjer ne dopušča število delavcev po lociranosti tudi združujejo za konkretno razreševanje stanovanjske problematike in razvoja. Ravno tako se morajo oblikovati posebne delegacije iz zborov stanovalcev hiš preko zbora delegatov stanovalcev v vsaki krajevni skupnosti. Iz zborov stanovalcev hiš se morajo vključiti stanovalci v samoupravne in politične mehanizme terena in krajevne skupnosti.

Ob izgradnjinih kompleksnih naselij in sosesk oblikovati zadruge ali izvedene skupnosti, ki bodo imele predstavnike družbenih dejavnikov, investitorjev, soinvestitorjev - porabnikov in izvajalcev ter vpliv na oblikovanje in izgradnjo.

Dogovarjanje in usposabljanje zbora izvajalcev ob njegovi vse večji odprtosti na osnovi izbora za vse, ki sodelujejo pri izvajanju stanovanjske izgradnje in vzdrževanja.

- S samoupravno organiziranostjo vseh dejavnikov v

stanovanjskem gospodarstvu je potrebno zagotoviti enotno in celovito samoupravno dogovarjanje ter izvajanje strokovnih nalog in storitev v okviru mesta Ljubljane kot tudi specifičnih nalog v okviru občine;

- hišni sveti se morajo usposobiti za opravljanje izvršilnih funkcij, za strokovna opravila pa jim je potrebno zagotoviti usluge specializiranih organizacij za vzdrževanje;

- pripraviti je vse potrebno za prehod na ekonomske stanarine, ob tem pa zagotoviti neposredno odločanje stanovalcev z določenimi sredstvi stanarine;

- solidarnostne naloge gospodarjenja z družbenim skladom hiš je potrebno še nadalje reševati z namenskimi sredstvi iz stanarin iz z združevanjem sredstev amortizacije stanovanj (za obnovo stanovanj, ki so zastarala)

- z vlagatelji stanovanj (OZD) je potrebno vzpostaviti čvrstejše in odgovornejše odnose do gospodarjenja s stanovanji, z etažnimi lastniki pa odgovarjajoče pogodbene odnose

- iz najemnin za poslovne prostore se morajo zagotoviti sredstva za amortizacijo, vzdrževanje in upravljanje, za razširjeno reprodukcijo pa razen najemnin zagotavlja potrebna sredstva tudi občinska skupščina.

- Odpraviti zatečeni stanovanjski primankljaj z izgradnjo ustreznega števila stanovanj

Prikriti trenutne izjemne potrebe (za rušenje, JLA, in dr.)

Odpraviti stanovanja VI. in VII. kategorije in jih z večjimi rekonstrukcijskimi posegi, kjer je umestno, revitalizirati

- organizirati zadružništvo in položaj zadružnika izenačiti s položajem kupca stanovanja v etažnem lastništvu

- Organizirati strokovne službe za izvajanje kompleksnih nalog (analize, plan, informacije, strokovno vodenje gradnje)

Izvesti zamenjavo in odkup stanovanj starih v privatni in družbeni lasti na urejen, družbeno sprejemljiv način

- Dograjevati sistem financiranja in združevanja sredstev stanovanjskega gospodarstva in postopno odpravljati kreditne odnose

- Predvideno razmerje lastniških nasproti družbenih stanovanj je odvisno od osvojenih programskih potreb in finančnih možnosti obeh vidikov lastništva, vendar pri tem težiti k povečanju vlaganja lastnih sredstev.

- Družbeno usmerjena gradnja bo potekala še v zazidalnih otokih MS 12/2, MS 4, 5 Fužine, MS 103/3 Sneberje in MS 11 Zalog. Na novo pričeta usmerjena gradnja bo možna v zazidalnih otokih MS 13 Hrušica, MS 7, 8, 9 Polje (5800 stanovanj). Organizirana individualna zadružna gradnja pa ima možnosti v MS 108/1 Sostro, MS 106 in 106/1 Spodnji Kašelj, MS 110, 110/1 Bizovik ter MS 116/1 Zadvor (1100 stanovanj).

- Pripraviti programe gradenj v hribovitih predelih na manj kvalitetnih in opučenih zemljiščih.

- Izkoriščenje navedenih razvojnih možnosti opredeliti v planu glede na predvidno gospodarsko rast in druge usmeritve in prioritete.

Subjekti usklajanja so zlasti SKIS, Samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti, SIS za elektro, SIS za PTT mrežo, Skupščina občine in Samoupravna stanovanjska skupnost.

- Nadaljevati z reševanjem stanovanjskih potreb borcev NOV, invalidov, starejših občanov, mladih družin in družin z nizkimi dohodki

- Nadaljevati s subvencioniranjem sredstev družbene pomoči občanov, ki ne bodo zmožni plačevanja ekonomskih stanarin

- Dati večji povdarek premiranju varčevanja in le-to še najprej stimulirati

- Dokončno odpraviti vsa barakarska naselja v občini in preprečevati gradnjo novih

- Nadaljevati in razvijati obliko varčevanja za lastno udeležbo pri nakupu stanovanj kot tudi pri pridobivanju pravice do uporabe in izboljšave najemnega stanovanja.

5. DRUŽBENE DEJAVNOSTI

Otroško varstvo

- vključevanje 60 % predšolskih otrok v VVZ do leta 1985
- pospešen razvoj družinskega varstva za otroke prve starostne skupine,

- razširjanje možnosti za vključevanje otrok v vse organizirane oblike vzgoje in varstva (80 urni program, ure pravljič).

- razširitev prostorskih možnosti počitniškega letovanja otrok,
- pospešeno urejanje prostora za otroška igrišča, skladno z načrti KS in ZPM.

Socialno skrbstvo

- zagotovitev novih prostorov Centra za socialno delo in s tem delovnih pogojev za izvajanje že dogovorjenih in zakonsko opredeljenih nalog,

- oblikovanje razširjenega programa in zagotavljanje sredstev za funkcionalno dejavnost doma starejših občanov.

Socialno varstvo

- uveljavljanje koordiniranega reševanja vprašanj socialne varnosti občanov v skupnosti socialnega varstva,

Zdravstvo

- zagotoviti prostorske pogoje za razvoj osnovnega zdravstvenega varstva,

- zagotavljanje stalnega zdravstvenega varstva borcev NOB,

- razširjanje mreže zdravstvenih postaj, skladno z načrtovano gradnjo sosesk in temu ustrezno kadrovske načrtovanje,

- v lekarnah je nujno povečati zaloge zdravil in sanitetnega materiala.

Osnovno šolstvo

- zagotavljanje prostorskih pogojev za 1,5 izmensko delo in vključevanje 40 % učencev v oddelke podaljšanega bivanja in celodnevne osnovne šole.

Usmerjeno izobraževanje

- načrtovanje razvoja usmerjenega izobraževanja, skladno z analizo ustreznosti šolske mreže v Ljubljani, načrtovanjem razvoja gospodarstva v občini in načrtovanjem posamezne TOZD.

Kultura

Zagotavljanje prostorskih pogojev za zadovoljevanje osnovnih kulturnih potreb in delo šolskih in delavskih kulturno umetniških društev in skupin, kar pogojuje tudi razširjanje oblik ustvarjanja in poustvarjanja in možnosti razširjanja kulturnih dosežkov profesionalnih kulturnih ustanov

Telesna kultura

- povečati število aktivnih v telesni kulturi,

- zagotoviti dostopnost aktivnega telesnokulturnega udejstvovanja vsem delovnim ljudem in občanom, ne glede na socialno strukturo in starost,

- izboljšati pogoje in kvaliteto izvajanja programa vrhunškega športa.

Zaposlovanje

- udejstvovanje družbenega dogovora o kadrovski politiki in na tej osnovi intenzivnega zaposlovanja z uveljavljanjem znanstveno-tehničnih dosežkov v proizvodnji,

- usposabljanje in preusmerjanje invalidov ter njihovo zaposlovanje v TOZD.

Izvršni svet skupščine občine Ljubljana Moste-Polje je na 49. seji dne 19. junija 1979 obravnaval oceno izvajanja srednjeročnega družbenega plana 1976–1980 in smernice za izdelavo srednjeročnega družbenega plana s prostorskim planom 1981–1985 občine in mesta in sprejel naslednji

SKLEP

1. Izvršni svet predlaga skupščini občine v obravnavo oceno izvajanja srednjeročnega družbenega plana s prostorskim planom 1981–1985 občine in mesta.
2. Izvršni svet ugotavlja neskladje med mestno in občinsko oceno ustreznosti organiziranja in zagotavljanja osnovnega zdravstvenega varstva. Mesto ugotavlja na področju zdravstvenega varstva največji in ustrezen porast števila zdravstvenih delavcev (pri čemer ugotavljamo, da zdravstveno varstvo temelji na kurativi, namesto na zagotavljanju preventivnega zdravstvenega varstva), dočim danes izvajanje osnovnega zdravstvenega varstva občanom naše občine ni zagotovljeno v zadostni meri, stanje pa se bo glede na načrtovano stanovanjsko izgradnjo še poslabšalo.
3. Med cilji in nalogami družbenega razvoja mesta izvršni svet podpira ključni nalogi:
 - politiko policentričnega razvoja v širšem prostoru in
 - izenačevanje družbenega standarda.V dogovoru o temeljih plana pa bo treba opredeliti konkretne ukrepe za izenačevanje pogojev med ljubljanskimi občinami.
4. Osnova gospodarske rasti v naslednjem obdobju morajo biti naložbe v kapitalne in razvojno intenzivne dejavnosti, ob tem pa mora biti zaposlovanje omejeno na 2 %-no poprečno letno povečanje, nikakor pa naj ne bo zaposlovanje ekstenzivno.
V takšni usmeritvi je nujno izpostaviti ustrezno organiziranost usmerjenega izobraževanja kot dolgoročnega pogoja za uveljavitev cilja.
5. V dokumentih bi se morali odražati rezultati regulacije, čeprav je predlog sprememb in dopolnitev GUP in UP še v javni razpravi, ki n.p.r. ne predvideva gramoznice v Bizoviku in ne gradbene cone v Zadobrovi.
6. Načrtovanje možnosti družbenega razvoja na ravni mesta je potrebno povezati z izhodišči bančne politike.
7. Posamezna področja po dokumentu „Smernice–predlog družbeni plan občin in mesta za obdobje 1980–1985 z usmeritvami do leta 2000“ med seboj niso usklajena, kar zlasti velja za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo ter cestne in železniške povezave, PTT pa za našo občino sploh ni upoštevan.
8. Prednostne naloge, izpostavljene za našo občino v II. delu smernic, so po izdelavi občinskih smernic na nekaterih področjih drugačne in jih bo treba v nadaljnji obdelavi smernic Ljubljane uskladiti.

BELEŽKE:

DELEGATSKO TRIBUNO izdajajo skupščina občine in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti občine Ljubljana Moste-Polje, Ljubljana, Proletarska c. 1. Uredniški odbor: Stane BREŽOVAR, Franc BRICELJ, Janez LAH, Vilko SLUGA in Zvone TUŠAK. Glavni in odgovorni urednik: Zvone TUŠAK. Tehnični urednik: Stane BREŽOVAR. Rokopisov ne vračamo. Uredništvo: Proletarska c. 1/II, tel. št. 41-660 in 41-544. Priprava za tisk: Dnevnik - BEP. Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Glasilo prejemajo brezplačno delegati zborov skupščine občine in zborov skupščin občinskih samoupravnih interesnih skupnosti. Oproščeno prometnega davka po mnenju Sekretariata za informacije v izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije št. 421-1/72 z dne 8. 6. 1977.